

บทที่ 6

บทสรุป ข้อเสนอแนะแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองลำพูน

บทสรุป

1. แนวความคิดและทฤษฎี

แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองลำพูน ที่นำมาใช้ เป็นแนวทางในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย

1) แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ จุดประสงค์ของการดำเนินการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงวิวัฒนาการทางแนวความคิดทางการอนุรักษ์ วัตถุประสงค์ นโยบาย การวางแผน และการจัดทำแผนอนุรักษ์

2) แนวความคิดทางด้านจินตภาพ จุดประสงค์ของการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงระบบการจดจำของมนุษย์อันนำไปสู่ขบวนการเกิดจินตภาพ ซึ่งส่งผลต่อการจดจำองค์ประกอบทางด้านจินตภาพของเมือง

3) แนวความคิดด้านการออกแบบและวางผังเมือง จุดประสงค์ของการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงองค์ประกอบของเมือง ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญในการออกแบบชุมชน และวางผังเมืองในอนาคต

2. วิวัฒนาการของเมืองลำพูน

จากการศึกษาวิวัฒนาการของเมืองลำพูน หรือมีชื่ออีกนัยหนึ่งว่าเมืองทริภุชเวศย์ เป็นเมืองหลวงของแคว้นทริภุชเวศย์ที่มีความเก่าแก่ โดยที่เมืองดังกล่าวเป็นศูนย์กลางความเจริญในทุก ๆ ด้าน เช่น ศูนย์กลางทางการบริหารการปกครอง ศูนย์กลางทางการค้า และศูนย์กลางทางด้านศาสนา จากสภาพการตั้งกล่าว ส่งผลทำให้เมืองลำพูนมีพัฒนาการของเมืองเป็นระยะเวลาอันยาวนาน โดยสามารถจัดแบ่งได้เป็น 4 สมัย

- 1) สมัยแคว้นทริภุชเวศย์ (พ.ศ.1205-1839)
- 2) สมัยอาณาจักรล้านนา (พ.ศ. 1839-2101)
- 3) สมัยอาณาจักรล้านนาคตกเป็นเมืองขึ้นของพม่า (พ.ศ. 2101-2317)

4) สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 2325-ปัจจุบัน)

โดยรายละเอียดของวิวัฒนาการของเมืองลำพูนสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ เมืองลำพูนในอดีตจากหลักฐาน ตำนาน พงศาวดาร กล่าวว่า ก่อนมีการตั้งแคว้นทริภุชไชยเป็นถิ่นที่อยู่ของชาวสัวะซึ่งเป็นชนชาติมอญ ครั้นต่อมา ฤาษีวาสุเทพผู้นำกลุ่มสัวะ ได้พูลเชิญพระนางจามเทวีเสด็จมาเสวยราชย์ที่เมืองทริภุชไชยซึ่งได้จัดเตรียมสร้างไว้ จากการเสด็จขึ้นมารองราชย์ของพระนางจามเทวี ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมภายในแคว้นทริภุชไชย เป็นอย่างมาก ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากพระองค์ทรงนำปราชญ์หลากหลายสาขาวิชาติดตามขึ้นมาด้วย โดยเฉพาะทรงนำพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และความเจริญด้านต่าง ๆ จากเมืองละโว้ ขึ้นมาเผยแพร่ยังแคว้นทริภุชไชย ส่งผลทำให้เมืองทริภุชไชยซึ่งเป็นเมืองหลวงของแคว้น กลายเป็นศูนย์กลางความเจริญในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งศูนย์กลางความเจริญทางด้านศาสนา ดังเห็นได้จากกษัตริย์เกือบทุกพระองค์ทรงให้ความสำคัญกับการทำนุบำรุงพุทธศาสนา ภายหลังจากที่พระนางจามเทวีสวรรคต แคว้นทริภุชไชยได้มีกษัตริย์ปกครองสืบต่อกันมาถึง 629 ปี จนถึงสมัยของพระยาอินทกษัตริย์องค์สุดท้ายที่ปกครองแคว้นทริภุชไชย ต่อมาภายหลังจากที่พระยามังราย เข้ายึดแคว้นทริภุชไชยในราวปี พ.ศ. 1835 พระองค์ทรงประทับที่แคว้นทริภุชไชยเพียง 2 ปีแล้ว พระองค์ทรงย้ายมาสร้างเมืองที่เวียงกุมกาม ต่อมาพระยามังรายทรงใช้เวลาในการศึกษาสถานการณ์แล้วทรงตัดสินใจสร้างเมืองเชียงใหม่ เพื่อเป็นศูนย์กลางการบริหารการปกครองของอาณาจักรล้านนา ซึ่งเกิดจากการรวบรวมแคว้นโยนกกับแคว้นทริภุชไชย เข้าด้วยกันในปี พ.ศ. 1839 ทรงจัดให้เมืองลำพูน อยู่ในฐานะเมืองบริวารของอาณาจักรล้านนา และให้เมืองเชียงใหม่มีการปกครองอย่างใกล้ชิดเหมือนเมืองแฝด โดยยังคงจัดให้ลำพูนเป็นศูนย์กลางทางด้านศาสนาของอาณาจักรในระยะแรกแต่ภายหลังได้ลดความสำคัญลง โดยในสมัยของพระยาโกนาพระองค์ทรงพยายามที่จะให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางทางด้านศาสนาแทนเมืองลำพูน ซึ่งเคยมีบทบาททางศาสนาโดยตลอด ส่งผลทำให้เมืองลำพูนไม่มีความโดดเด่นดังเช่นอดีตที่ผ่านมาจนถึงสมัยของท้าวแก้ว ซึ่งเป็นกษัตริย์องค์สุดท้ายของอาณาจักรล้านนา พระเจ้าบุเรงนองกษัตริย์แห่งพม่าได้ยกทัพมายึดอาณาจักรล้านนาได้สำเร็จในปี พ.ศ. 2101 ส่งผลทำให้เมืองลำพูนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรล้านนาตกเป็นเมืองขึ้นของพม่าจนถึง 200 กว่าปี ต่อมาในปีพ.ศ. 2317 พระยากาวิละและพระยาจำบ้านดู่ นำชาวล้านนาได้ เข้ามารวมกำลังกับฝ่ายไทยโดยการนำของพระเจ้าตากสิน ส่งผลทำให้ทางฝ่ายไทย เข้ายึดเมืองเชียงใหม่เป็นผลสำเร็จ โดยพระเจ้าตากสินทรงโปรดเกล้าแต่งตั้งให้พระยาจำบ้าน

เป็นพระยาวิเชียรปราการปกครองเมืองเชียงใหม่ ส่วนพระยาภาวโลหะทรงโปรดให้ปกครองเมือง
ลำปาง ภายหลังการเสด็จขึ้นครองราชย์ของสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก พระยาภาวโลหะได้รับ
พระราชทานเลื่อนยศเป็นพระยาวชิรปราการเจ้าเมืองเชียงใหม่แทนพระยาจำบ้าน ซึ่งเสียชีวิตลง
ปลายสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรีในปี พ.ศ. 2325 เนื่องจากในขณะนั้นเชียงใหม่เป็นเมืองร้างและตก
อยู่ภายใต้อิทธิพลของพม่า พระยาภาวโลหะได้จัดเตรียมกำลังไพร่พลจากเมืองลำปางไปตั้งมั่นที่เวียง
ป่าซาง (ปัจจุบันคือ อ.ป่าซาง จ.ลำพูน) เป็นเวลา 14 ปี แล้วจึงกลับไปตั้งเมืองที่เชียงใหม่
ในปี พ.ศ. 2339 ต่อมาในสมัยของสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เมืองลำพูนได้รับการจัดตั้งใหม่
โดยมีพระยาบุรีรัตนคำมั่น เป็นเจ้าเมืองลำพูนคนแรก โดยที่เมืองลำพูน มีฐานะ เป็นเมืองบริวาร
ของเชียงใหม่ และมีความสำคัญรองจากเมืองเชียงใหม่และลำปางตามลำดับ ต่อมาในสมัยสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัฐบาลกลางได้เข้าไปแทรกแซงและจัดการปกครองในเมืองประเทศ
ราชย์ล้านนาในรูปแบบของมณฑลพายัพตั้งแต่ปี พ.ศ. 2442 โดยมีจุดประสงค์เพื่อเป็นการเปลี่ยน
ฐานะจากหัวเมืองประเทศราชล้านนามา เป็นดินแดนส่วนหนึ่งของพระราชอาณาจักรอย่างแท้จริง
ต่อมา ภายหลังจากการก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายเหนือมาถึงปลายทางสถานีเชียงใหม่ในปี พ.ศ.
2464 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งความเจริญในทุก ๆ ด้านมุ่งเข้าสู่
ดินแดนในมณฑลพายัพ รวมไปถึงตัวเมืองลำพูนซึ่งเป็นเส้นทางผ่านของรถไฟสายเหนือด้วย ภาย
หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปีพ.ศ. 2475 คณะราษฎรได้ยกเลิกระบบมณฑลเทศาภิบาล
ลงในปีพ.ศ. 2476 มณฑลพายัพจึงได้สลายตัวลง ส่วนเมืองลำพูนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมณฑลพายัพ
ในอดีตก็มีฐานะ เป็นเพียงจังหวัด เช่นเดียวกับจังหวัดอื่น ๆ สืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน

3. สภาพปัจจุบันของเมืองลำพูน

การดำเนินศึกษาสภาพปัจจุบันของเมืองลำพูน มีจุดประสงค์ที่สำคัญเพื่อให้ทราบ
ถึงสภาพความเป็นจริง วิชาการของการใช้ที่ดินภายในเมือง สภาพปัญหา รวมไปถึงแนวโน้ม
การเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยที่ในการศึกษาสภาพปัจจุบันของเมืองลำพูน ประกอบด้วย

1) ขอบเขตและความสำคัญของเทศบาลเมืองลำพูน เทศบาลเมืองลำพูนจัดตั้งขึ้น
ในปี พ.ศ. 2479 มีเนื้อที่ประมาณ 6 ตารางกิโลเมตร จากวิวัฒนาการของเมืองลำพูนทำให้
ทราบถึงความสำคัญของเมืองลำพูน ซึ่งมีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่เก่าแก่
ที่สุดในภาคเหนือมานานประมาณ 1,300 ปี ปัจจุบันเมืองลำพูนนอกจากจะเป็นศูนย์กลางทางด้าน
การบริหารและวัฒนธรรมแล้ว เมืองลำพูนยังทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางทางด้านประวัติศาสตร์ ด้าน
การบริหารการปกครองของจังหวัด และศูนย์กลางทางด้านการค้าและบริการ

2) ลักษณะประชากร ประชากรในเขตเทศบาลเมืองลำพูนปี พ.ศ. 2535 มีประมาณ 13,314 คน คิดเป็นร้อยละ 3.34 ของประชากรจังหวัดลำพูน ซึ่งจากการศึกษาลักษณะประชากรภายในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ทำให้ทราบถึงลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ประชากรภายในเมืองลำพูน ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ประกอบด้วย ประชากรพื้นเมือง ประชากรที่ย้ายเข้ามาจากต่างถิ่น ประชากรที่เป็นพระภิกษุสงฆ์ สามเณร และประชากรที่เป็นนักท่องเที่ยว

3) ลักษณะกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่มีลักษณะคล้ายคลึงกับเศรษฐกิจภายในเมืองอื่น ๆ โดยทั่วไป เพื่อให้เห็นโครงสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจของเทศบาลเมืองลำพูนสามารถแจกแจงตามสาขาหลัก 3 สาขา ประกอบด้วย สาขาปฐมนิคม กิจกรรมทางเศรษฐกิจสาขา นี้ ประกอบด้วย กิจกรรมทางการเกษตร ปศุสัตว์ และการผลิตขั้นพื้นฐาน โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญและนิยมปลูกภายในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ได้แก่ ลำไย กระเทียม หอมแดง เป็นต้น สาขาหัตถกรรม ปัจจุบันการผลิตทางด้านอุตสาหกรรม นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดลำพูน ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการเข้ามาจัดตั้งฐานการผลิตภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดลำพูนถึง 2 แห่ง ประกอบด้วย นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ และนิคมอุตสาหกรรมสหพัฒนาพิบูลย์ โดยสถานที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมทั้งสองแห่งตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล ส่งผลทำให้ประชาชนภายในเขตเทศบาลบางส่วนได้ประโยชน์จากการเข้าไปทำงานในนิคมอุตสาหกรรมดังกล่าว ส่วนสาขาหัตถกรรม จากการสำรวจพบว่า การลงทุนประกอบกิจการค้าและบริการขนาดใหญ่จำนวนน้อย ส่วนใหญ่เป็นการค้าปลีกขนาดย่อม ซึ่งมีการลงทุนดำเนินการค่อนข้างน้อยเช่นกัน ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากเมืองลำพูนเป็นเมืองที่มีขนาดเล็ก ซึ่งอยู่ใกล้กับเมืองขนาดใหญ่อย่างเช่นจังหวัดเชียงใหม่ที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจค่อนข้างสูง ส่งผลทำให้ลักษณะทางการค้าและบริการของเมืองลำพูนต้องพึ่งพาเมืองเชียงใหม่ ที่มีผลิตภัณฑ์สินค้าที่มีความทันสมัยและมีให้เลือกหลากหลายมากกว่าเมืองลำพูน

4) ลักษณะกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรม เมื่อมองภาพโดยรวมลักษณะกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรมของชาวเมืองลำพูน ไม่แตกต่างจากลักษณะกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรมของภาคเหนือเท่าไรนัก ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากแคว้นหรือรัฐไทยเคยตกเป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรล้านนา ส่งผลทำให้เกิดการผสมผสาน ถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี จนทำให้ลักษณะของกิจกรรมทางด้านสังคมวัฒนธรรมของชาวพื้นเมืองลำพูนกับชาวพื้นเมืองอื่น ๆ ในภาคเหนือค่อนข้างที่จะคล้ายคลึงกัน

5) ลักษณะทางกายภาพ จากการศึกษาขยายตัวของเมืองลำพูนสามารถวิเคราะห์

รูปแบบของชุมชน เมืองลำพูนได้คงต่อไปนี้ การขยายตัวของชุมชน เมืองโบราณ ในอดีตกาลพื้นที่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำกวัง เคย เป็นย่านชุมชนและเป็นตลาดของพวกลัวะ ภายหลังมีการสถาปนาเมืองทริภุชไชยได้มีการวางผังโดยมีการก่อสร้างคูน้ำคันดินล้อมรอบเมือง มีศูนย์กลางเมืองตั้งอยู่บริเวณวัดพระธาตุทริภุชไชยวรมหาวิหาร โดยชุมชนเมืองลำพูนในยุคต้น ๆ จนถึงอาณาจักรล้านนาเป็นชุมชนที่อาศัยอยู่ภายในกำแพงเมือง และกระจายตัวอยู่รอบริมฝั่งแม่น้ำกวังทางด้านตะวันตก ซึ่งเป็นที่ตั้งของตัวเมืองมาแต่ดั้งเดิม โดยมี วัด ตลาด และสถาบันราชการ เป็นศูนย์กลางความเจริญของเมือง การขยายตัวของเมืองลำพูนในช่วง พ.ศ. 2479-2513 มีลักษณะเพิ่มความหนาแน่นของชุมชน เข้าไปในพื้นที่ว่างภายในเขตกำแพงเมือง นอกจากนี้การขยายตัวยังมีความสัมพันธ์กับทิศทางโครงข่ายถนนเป็นส่วนใหญ่ การขยายตัวของเมืองลำพูนในช่วง พ.ศ. 2513-2527 การขยายตัวมีลักษณะทั้งเพิ่มความหนาแน่นภายในชุมชนเดิมมากขึ้นและขยายตัวออกไปจากแนวถนนสายหลักทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ และทางด้านใต้ การขยายตัวของเมืองลำพูนในช่วง พ.ศ. 2527-2536 มีลักษณะเพิ่มความหนาแน่นบริเวณชุมชนเดิมและการขยายตัวเข้าสู่บริเวณพื้นที่ว่างที่ยังไม่พัฒนาและพื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มขยายตัวไปทางทิศตะวันตกของตัวเมืองเก่า

6) บทบาทหน้าที่เมืองลำพูนในปัจจุบัน จากการศึกษาสภาพแวดล้อมของเมืองลำพูนในปัจจุบันพบว่ามีการเปลี่ยนแปลงจากอดีตเป็นอย่างมาก ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากเมืองลำพูนเคยเป็นศูนย์กลางทางพุทธศาสนา ส่งผลทำให้ประชาชนชาวเมืองลำพูนมีความผูกพันกับวัดเป็นอย่างมาก แต่ในปัจจุบันวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเมืองเริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต เป็นผลเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ จากฐานการผลิตด้านเกษตรกรรมมาเป็นฐานการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากทางจังหวัดลำพูน ถูกขึ้นจากภาครัฐบาลโดยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ให้มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือขึ้นที่จังหวัดลำพูน ส่งผลทำให้เกิดการอพยพแรงงานภาคอุตสาหกรรม เข้ามาภายในจังหวัดลำพูนเพิ่มมากขึ้น ทำให้ประชากรในจังหวัดลำพูนมิใช่เป็นประชากรพื้นเมืองเพียงกลุ่มเดียว ดังเช่นอดีตที่ผ่านมา ส่วนในด้านของเอกลักษณ์ทางด้านประเพณี วัฒนธรรม ซึ่งปฏิบัติอย่างเคร่งครัดสืบต่อมาตั้งแต่อดีตเริ่มมีการให้ความร่วมมือประกอบกิจกรรมลดลง ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากประชาชนชาวเมืองลำพูนต้องออกมาหางานทำเพื่อนำรายได้ไปจุนเจือครอบครัว ทำให้การเจียดเวลาในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานประเพณีวัฒนธรรม เริ่มลดน้อยลง สภาพแวดล้อมของเมืองลำพูนในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบสัญจรภายในเมือง ซึ่งในอดีตการเสด็จขึ้นมหาราชของพระนางจามเทวีทรงเดินทางมาโดยทางเรือ แต่ปัจจุบันการเดินทาง

เข้าสู่ตัวเมืองลำพูน สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง ประกอบด้วย การเดินทางโดยรถยนต์ รถไฟ และเครื่องบิน จากสภาพการดังกล่าว ส่งผลทำให้เกิดการรับวัฒนธรรม และความเจริญในรูปแบบต่าง ๆ จากภายนอกได้ง่ายและรวดเร็วมากขึ้น ดังสังเกตได้จากรูปแบบทางสถาปัตยกรรมสิ่งปลูกสร้างที่มีรูปแบบหลากหลายปรากฏให้เห็นภายในตัว เมืองลำพูน

7) แนวโน้มของ เมืองลำพูนในอนาคต สำหรับในอนาคตเมืองลำพูนต้องมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ทั้งทางด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านประชากร เนื่องจากมีโครงการที่จะเกิดขึ้นภายในลำพูนในอนาคต ทั้งที่เป็นโครงการของภาครัฐบาล เช่น โครงการเมืองแฝดเชียงใหม่-ลำพูน แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาเทศบาล เป็นต้น โครงการของภาคเอกชน เช่น โครงการก่อสร้างห้างสรรพสินค้าภายในเขตคูเมืองลำพูน เป็นต้น เพื่อเป็นการศึกษาหาแนวทางในการวางแผน ส่งเสริม และป้องกัน ความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ต่อเมืองลำพูนในอนาคตที่มีผลต่อการ เปลี่ยนสภาพแวดล้อมของ เมืองลำพูนใน เชียงบุรีรัมย์

8) ปัญหาที่มีผลต่อการอนุรักษ์ เมื่อพิจารณาถึงสภาพปัญหาที่มีผลต่อการอนุรักษ์ เมืองลำพูน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของ เมืองส่วนใหญ่สืบ เนื่องมาจากการกระทำของมนุษย์ ประกอบด้วยปัญหาทางด้านกายภาพ ได้แก่ การรื้อกำแพงเมืองเพื่อตัดถนนภายในคูเมือง การใช้ที่ดินบางประเภทที่มีบทบาทหน้าที่ขัดแย้งกันมาจัดตั้งอยู่ใกล้เคียงกัน เช่น โรงแรมมาจัดตั้งอยู่บริเวณทางเข้าวัดโกแก้ว และในบริเวณด้านหลังโรงเรียนจักรคำคณาทร ทำให้เกิดเป็นภาพที่ไม่งามมองต่อผู้พบเห็น ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ จากการที่เมืองลำพูนถูกจัดให้เป็นฐานในการผลิตภาคอุตสาหกรรมของภูมิภาคและเป็น เมืองแฝดของ เชียงใหม่ในอนาคต ส่งผลก่อให้เกิดการลงทุนก่อสร้างอาคารพาณิชย์ ที่พักอาศัยขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยไม่คำนึงถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมโดยรวม ซึ่งอาจส่งผลทำให้อาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ถูกลดความสำคัญลง และถูกเปลี่ยนแปลงรูปแบบในที่สุด โดยไม่หลงเหลือให้เยาวชนรุ่นหลัง ได้เห็นสภาพของอาคารที่มีรูปแบบดั้งเดิมของเมืองลำพูน ปัญหาทางสังคม ได้แก่ จากการที่เมืองลำพูนในปัจจุบันมีการติดต่อกับ เมืองอื่น ๆ ได้สะดวก รวดเร็ว ส่งผลทำให้เกิดการยอมรับวัฒนธรรมต่างถิ่นมากขึ้น ทำให้เกิดการสูญหายทางวัฒนธรรม อันเป็นเอกลักษณ์สำคัญของเมืองลำพูน และปัญหาทางด้านประชากร ได้แก่ สืบเนื่องจากการที่ประชากรชาวเมืองลำพูนมิได้ เป็นประชากรพื้น เมืองดั้ง เช่นอดีตที่ผ่านมา ส่งผลทำให้เกิดการตระหนักในคุณค่าและการให้ความสำคัญทางด้านประเพณี วัฒนธรรมของ เมืองลำพูนของประชากรต่างถิ่นที่ไม่ เท่ากับประชากรพื้น เมือง

4. จินตภาพ เมืองลำพูน

ในการศึกษาค้นหาจินตภาพเมืองลำพูน มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ เพื่อวิเคราะห์ระดับความแจ่มชัด (Legibility) ขององค์ประกอบทางด้านจินตภาพ (Image Element) ยับประกอบด้วย ทางเข้าเมือง (Gateways) เส้นทาง (Paths) เส้นขอบ (Edges) ย่าน (Districts) ศูนย์ชุมชน (Nodes) ภูมิสัญลักษณ์ (Landmarks) จากกลุ่มชาวเมือง กลุ่มนักท่องเที่ยว และตัวผู้ศึกษา ในระดับจังหวัด ระดับเทศบาล และระดับตัวเมืองเก่า ยืนยันไปสู่จินตภาพสาธารณะ (Public Image) ของเมืองลำพูน ซึ่งผลขององค์ประกอบทางด้านจินตภาพที่มีความแจ่มชัดสูงสุด ระดับจังหวัด ประกอบด้วย ทางเข้าเมือง เช่น แนวคันยาง-คันขี้เหล็ก อุโมงค์ขุนตาล เทือกเขาขุนตาล เป็นต้น เส้นทาง ใต้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 (เชียงใหม่-ลำพูน) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 (เชียงใหม่-ลำพูน) เป็นต้น เส้นขอบ ใต้แก่ แนวคันยาง อุโมงค์ขุนตาล เทือกเขาขุนตาล เป็นต้น ศูนย์ชุมชน ใต้แก่ ศูนย์ชุมชนบริเวณอำเภอเมืองลำพูน ศูนย์ชุมชนบริเวณอำเภอป่าซาง ศูนย์ชุมชนบริเวณนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ เป็นต้น ย่าน ใต้แก่ ย่านสถานที่ราชการบริเวณอำเภอเมืองลำพูน ย่านสถานศึกษาบริเวณอำเภอเมืองลำพูน ย่านการค้าและบริการบริเวณอำเภอเมืองลำพูน เป็นต้น ภูมิสัญลักษณ์ที่มองเห็นได้ในระยะไกล ใต้แก่ องค์พระธาตุหริภุญชัย องค์พระพุทธรูปตากผ้า แนวคันยาง เป็นต้น ภูมิสัญลักษณ์ที่มองเห็นได้ในระยะใกล้ ใต้แก่ อนุสาวรีย์พระนางจามเทวี ศาลเจ้าพ่อขุนตาล ศาลแคนเมืองเชียงใหม่-ลำพูน ระดับเทศบาลประกอบด้วย ทางเข้าเมือง ใต้แก่ สะพานท่าขาม วัดสันป่ายางหม่อม วัดจามเทวี เส้นทาง ใต้แก่ ถนนเจริญราษฎร์ ถนนอินทยงยศ ถนนลำพูน-ป่าซาง ถนนรอบเมือง เป็นต้น เส้นขอบ ใต้แก่ แม่น้ำกว๊าง ประตู่ช้างสี ประตู่มหาวัน คูเมือง เป็นต้น ศูนย์ชุมชน ใต้แก่ ศูนย์ชุมชนบริเวณโรงเรียนจักรคำคณาทร ศูนย์ชุมชนบริเวณศูนย์การค้าอินทยงยศ เป็นต้น ย่าน ใต้แก่ ย่านวัดจามเทวี ย่านสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองลำพูน ย่านตลาดหนองเส็ง เป็นต้น ภูมิสัญลักษณ์ที่มองเห็นได้ในระยะไกล ใต้แก่ องค์พระธาตุหริภุญชัย เจดีย์กู๊ด เส้า Tower โทรศัพท์ เป็นต้น ภูมิสัญลักษณ์ที่มองเห็นได้ในระยะใกล้ ใต้แก่ อนุสาวรีย์พระนางจามเทวี ศาลเจ้าพ่อกู้อ่าง ศิพธิภัณฑ์ สถานแห่งชาติหริภุญไชย เป็นต้น ระดับตัวเมืองเก่า ประกอบด้วย ทางเข้าเมือง ใต้แก่ แนวคูเมือง ประตู่ช้างสี ประตู่มหาวัน เป็นต้น เส้นทาง ใต้แก่ ถนนอินทยงยศ ถนนรอบเมือง แม่น้ำกว๊าง เส้นขอบ ใต้แก่ แม่น้ำกว๊าง คูเมือง ประตู่มหาวัน เป็นต้น ศูนย์ชุมชน ใต้แก่ ศูนย์ชุมชนบริเวณวัดพระธาตุหริภุญชัยรวมหาวิหาร ศูนย์ชุมชนบริเวณศิริกษัตริย์สถานแห่งชาติหริภุญไชย ศูนย์ชุมชนบริเวณตลาดสดหนองคอก เป็นต้น ย่าน ใต้แก่ ย่านวัดพระธาตุหริภุญชัยรวมหาวิหาร ย่านศาลากลาง

จังหวัดลำพูน ย่านตลาดสดหนองคอก ย่านศิริวิทยุสถานแห่งชาติศรีวิทยุไชย เป็นต้น ภูมิสัญลักษณ์ที่มองเห็นได้ในระยะไกล ได้แก่ องค์พระธาตุศรีบุญชัยรวมท้าวหาร เจดีย์ปทุมวดี เจดีย์เชียงยืน เป็นต้น ภูมิสัญลักษณ์ที่มองเห็นได้ในระยะใกล้ ประกอบด้วย อนุสาวรีย์พระนางจามเทวี คูเมือง ประตูช้างสี ประตุมหาวัน เป็นต้น ส่วนองค์ประกอบทางด้านจินตภาพที่มีความแจ่มชัดที่สุด ระดับจังหวัด ประกอบด้วย ทางเข้าเมือง ได้แก่ บ้ายบอกแนวเขตจังหวัด สะพานศรีวิชัย เป็นต้น เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 (ป่าซาง-ลี้) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 116 (ลำพูน-ป่าซาง) เส้นขอบ ได้แก่ ทางรถไฟสายเหนือ สะพานศรีวิชัย ศูนย์ชุมชน ได้แก่ ศูนย์ชุมชนบริเวณกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง ศูนย์ชุมชนกิ่งอำเภอบ้านธิ ศูนย์ชุมชนอำเภอบ้านโฮ่ง ย่าน ได้แก่ ย่านนิคมอุตสาหกรรมสหพัฒนพิบูลย์ ย่านที่พักอาศัยในการรองรับการขยายตัวโครงการเมืองแฝด เชียงใหม่-ลำพูน ภูมิสัญลักษณ์ที่มองเห็นได้ในระยะไกล ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมสหพัฒนพิบูลย์ สวนอุทยานแห่งชาติขุนคาล ภูมิสัญลักษณ์ที่มองเห็นได้ในระยะใกล้ ได้แก่ บ้ายบอกเขตจังหวัด สะพานศรีวิชัย ระดับเทศบาลเมือง ประกอบด้วย ทางเข้าเมือง ได้แก่ สถานีรถไฟลำพูน สะพานท่าสิงห์ สะพานบ้านผู้ เส้นทาง ได้แก่ ถนนจิตดวงศันธุ์รังสรรค์ ถนนภาคิกาวงศ์ ถนนช่างมือง เป็นต้น เส้นขอบ ได้แก่ ทางรถไฟ สะพานท่านาง สะพานบ้านผู้ เป็นต้น ศูนย์ชุมชน ได้แก่ ศูนย์ชุมชนบริเวณท่าจอดรถโดยสาร เชียงใหม่-ลำพูน ศูนย์ชุมชนบริเวณโรงพยาบาลลำพูน ศูนย์ชุมชนบริเวณวัดมหาวัน ศูนย์ชุมชนบริเวณหอสมุดเฉลิมราชกุมารี เป็นต้น ย่าน ได้แก่ ย่านตลาดสดหนองเส็ง ย่านวัดไถ่แก้ว ย่านศาลเจ้าพ่อภูช้าง ย่านสนามกีฬาจังหวัดลำพูน เป็นต้น ภูมิสัญลักษณ์ที่มองเห็นได้ในระยะไกล ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ สำนักงานประปาลำพูน เมรุสุสานภูช้าง วัดศรีบุญเรือง เป็นต้น ภูมิสัญลักษณ์ที่มองเห็นได้ในระยะใกล้ ได้แก่ ตลาดเทศบาล บ้านพัก Y.M.C.A. วัดสุพรรณรังษี เป็นต้น ระดับตัวเมืองเก่า ประกอบด้วย ทางเข้าเมือง ได้แก่ จวนผู้ว่าราชการจังหวัด ที่ว่าการอำเภอเมืองลำพูนเก่า สำนักงานการประปาลำพูน เป็นต้น เส้นทาง ได้แก่ ถนนท่านาง ถนนรถแก้ว ถนนภาคิกาวงศ์ เส้นขอบ ได้แก่ แนวกำแพงวัดช้างสี สะพานท่านาง อาคารพาณิชย์ริมถนนวังขวาบางช่วง เป็นต้น ศูนย์ชุมชน ประกอบด้วย ศูนย์ชุมชนบริเวณหอสมุดแห่งชาติสาขาจังหวัดลำพูน ศูนย์ชุมชนบริเวณสำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน ศูนย์ชุมชนบริเวณท่าจอดรถโดยสารขนาดเส็กลำพูน-ลี้ เป็นต้น ย่าน ได้แก่ ย่านวัดสุพรรณรังษี ย่านสวนสาธารณะเจ้าหญิงแขกแก้ว ย่านสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน เป็นต้น ภูมิสัญลักษณ์ที่มองเห็นได้ในระยะไกล ได้แก่ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขลำพูน สำนักงานบริการโทรศัพท์จังหวัดลำพูน วัดศรีบุญเรือง เป็นต้น ภูมิสัญลักษณ์ที่มองเห็นได้ในระยะใกล้ ได้แก่ จวนผู้ว่าราชการจังหวัด สำนักงานประม

ศึกษาจังหวัดลำพูน สวนสาธารณะเจ้าหญิงแบกแก้ว เป็นต้น โดยมีเป้าหมายในการศึกษาเพื่อการปรับปรุง เสริมสร้างศักยภาพของเมืองลำพูนให้เป็นที่จดจำ ต่อไปภายในอนาคต

ข้อเสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาเมือง

จากการที่เมืองลำพูนมีวิวัฒนาการของเมืองอันยาวนานนับพันปี ส่งผลทำให้สภาพแวดล้อมของเมือง มีการผสมผสานกันระหว่างสภาพแวดล้อมของเมืองโบราณ และสภาพแวดล้อมของเมืองสมัยใหม่ ดังสังเกตได้จากแนวเขตคูเมืองและโบราณสถานซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมของตัวเมืองเก่าลำพูนที่หังปะปนอยู่กับอาคารสิ่งปลูกสร้างที่มีรูปแบบทันสมัยซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมของเมืองในปัจจุบันและมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีกในอนาคต ดังนั้นในการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองจำเป็นต้องหาแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันและสภาพแวดล้อมที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยที่ยังคงรักษาสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ รวมไปถึงศิลปวัฒนธรรมในอดีตซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของชาวเมืองลำพูน นำมา เป็นหลักในการพิจารณาควบคู่กับการวางแผนการใช้ที่ดินของเมืองในอนาคต ดังนั้นในการนำเสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองในบทที่ทางผู้ศึกษาได้จำแนกข้อเสนอแนะแนวทางดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะการปรับปรุงโครงสร้างด้วยวิธีการทางด้านผังเมือง
2. ข้อเสนอแนะการปรับปรุงโครงสร้างด้วยวิธีการทางด้านคุณภาพของเมือง

ข้อเสนอแนะการปรับปรุงโครงสร้างด้วยวิธีทางด้านผังเมือง

จากสภาพปัญหาที่มีผลต่อการอนุรักษ์เมืองลำพูนดังที่ได้ศึกษาในบทที่ 4 เมื่อพิจารณาถึงสภาพของปัญหาทางผู้ศึกษาขอเสนอแนะทางอนุรักษ์และพัฒนาด้วยวิธีการปรับปรุงโครงสร้างทางด้านผังเมืองดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การจัดระเบียบการใช้ที่ดินและอาคาร

สภาพปัจจุบัน

จากการที่เมืองลำพูนถูกขึ้นน้ำให้ เป็นฐานในการผลิตทางภาคอุตสาหกรรม โดยดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือขึ้นภายในจังหวัดลำพูน ผนวกกับโครงการเมืองแฝด เชียงใหม่ - ลำพูน ที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ ส่งผลทำให้มีการขยายตัวของการใช้ที่ดิน

เพื่อการพักผ่อนและการใช้ที่ดินเพื่อการพาณิชย์กรรม เพิ่มมากขึ้นจากอดีต เป็นอย่างมากโดยเฉพาะ บริเวณภายใน เขตตัวเมืองเก่าและถนนสายหลักของเมืองในทิศทางทุกทิศทุกทาง จากสภาพการตั้งกล่าว ส่งผลให้เกิดศูนย์ชุมชนย่อยกระจายตัวออกไปจากเขตตัวเมืองเก่า ซึ่งเป็นศูนย์กลางหลักในทุก ๆ ด้าน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น ศูนย์กลางทางการบริหารและการปกครอง ศูนย์กลางทางการค้าและบริการ ศูนย์กลางทางการท่องเที่ยว เป็นต้น โดยมีถนนท่าหน้าซึ่งเป็นตัวเชื่อมระหว่างศูนย์กลางหลักและศูนย์กลางย่อยดังรายละเอียดต่อไปนี้

- ศูนย์ชุมชนย่อยทางด้านตอนเหนือของตัวเมืองเก่า มีถนนเจริญราษฎร์เป็นเส้นทางการเชื่อมพื้นที่ทั้งสอง ประกอบด้วยการใช้ที่ดินประเภทอาคารพาณิชย์ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ คลังสินค้า ตู้ขอมรณณต์ และบ้านพักอาศัย

- ศูนย์ชุมชนย่อยทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของตัวเมืองเก่า มีถนนสันปายางเป็นเส้นทางการเชื่อมพื้นที่ทั้งสอง ประกอบด้วยการใช้ที่ดินประเภทบ้านพักอาศัย อาคารพาณิชย์ อุตสาหกรรม และสถานที่ราชการ

- ศูนย์ชุมชนย่อยทางด้านตะวันออกของตัวเมืองเก่า มีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 114 เป็นเส้นทางการเชื่อมพื้นที่ทั้งสอง ประกอบด้วย การใช้ที่ดินประเภทบ้านพักอาศัย อาคารพาณิชย์ สวนสุขภาพ

- ศูนย์ชุมชนย่อยทางด้านใต้ของตัวเมืองเก่า มีถนนสนามกีฬาเป็นเส้นทางการเชื่อมพื้นที่ทั้งสอง ประกอบด้วย การใช้ที่ดินประเภทบ้านพักอาศัยจัดสรร สถานิชนสงฆ์โดยสภารโรงเรียน สนามกีฬาจังหวัด

- ศูนย์ชุมชนย่อยทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ของตัวเมืองเก่า มีถนนลำพูน-ป่าซางเป็นเส้นทางการเชื่อมพื้นที่ทั้งสอง ประกอบด้วย การใช้ที่ดินประเภทบ้านพักอาศัยจัดสรร อาคารพาณิชย์ โรงเรียน สถานที่ราชการ และอุตสาหกรรม

- ศูนย์ชุมชนย่อยทางด้านตะวันตกของตัวเมืองเก่า มีถนนจามเทวีเป็นเส้นทางการเชื่อมพื้นที่ทั้งสอง ประกอบด้วย การใช้ที่ดินประเภทบ้านพักอาศัย อาคารพาณิชย์ โรงเรียน และโรงพยาบาล

แนวทางการพัฒนา

จากสภาพปัจจุบันซึ่งมีการรวมตัวของศูนย์ชุมชนบริเวณโดยรอบของศูนย์กลางหลักของเมือง ซึ่งเป็นพื้นที่ตัวเมืองเก่าที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางทางศิลปวัฒนธรรมของเมืองลำพูน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงขอ เสนอมาตรการในการพัฒนาพื้นที่เมืองลำพูน

ตั้งรายละเอียดต่อไปนี้ (แผนที่ 6.1)

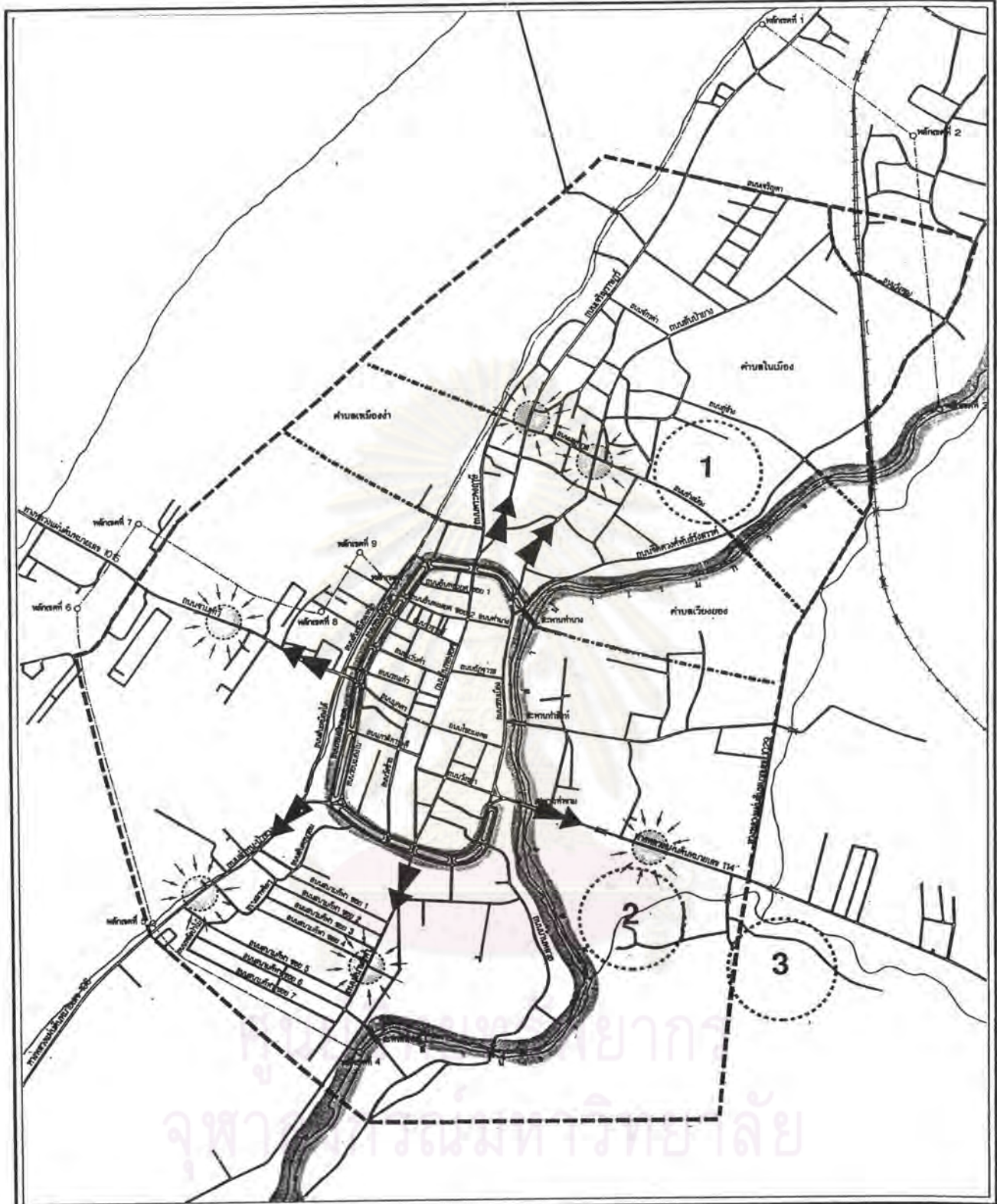
1. สนับสนุนให้เกิดศูนย์กลางย่อย เพื่อลดความหนาแน่นของอาคารและประชากรในเขตตัวเมืองเก่าลำพูน โดยการสนับสนุนให้พื้นที่บริเวณสำนักงาน เทศบาลเมืองลำพูนในปัจจุบัน เป็นศูนย์กลางรอง ซึ่งมีบทบาททางด้านพาณิชยกรรมที่กำลังจะเกิดขึ้นใหม่ในอนาคต เช่น จัดให้เป็นศูนย์กลางแสดงอุตสาหกรรมที่ผลิตขึ้นในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ โดยขอความร่วมมือจากโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ นำผลิตภัณฑ์มาจัดแสดงในรูปแบบของร้านค้าย่อย และโฮว์รูม ส่วนพื้นที่บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 114 สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นสถานที่พักผ่อนประเภทรีสอร์ต โรงแรมชั้นหนึ่ง เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวซึ่งเข้ามาภายในจังหวัดเป็นผลสืบเนื่องมาจากภายในจังหวัดลำพูนยังขาดแคลนที่พักชั้นดี ส่งผลให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นักกลับไปพักยังจังหวัดเชียงใหม่ และยังเป็นการรองรับการขยายตัวของเมืองเชียงใหม่และลำพูนในอนาคต นอกจากนี้ทางผู้ศึกษาเห็นสมควรย้ายสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดลำพูนมาไว้ในบริเวณใกล้กับสถานที่พักผ่อน โดยจัดให้มีรถขนส่งสาธารณะบริการเชื่อมต่อระหว่างสถานีขนส่งกับตัวเมืองเก่าลำพูน เพื่อเป็นการลดปริมาณการจราจรภายในตัวเมืองลำพูน และในบริเวณไม่ห่างไกลจากสถานีขนส่งจังหวัดลำพูนมากนัก จัดเตรียมไว้สำหรับสร้างสถานีขนถ่ายสินค้า(Truck Terminal) เพื่อจัดเตรียมไว้สำหรับลดปัญหาการจราจรของทั้งทางจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน อันสืบเนื่องมาจากโครงการเมืองแฝดเชียงใหม่-ลำพูน และโครงการต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นในอนาคต ส่วนศูนย์กลางย่อยอื่น ๆ กำหนดให้เป็นศูนย์กลางขนาดเล็กเพื่อรองรับชุมชนโดยรอบ

2. การจัดระบบโครงข่ายถนน ให้มีความเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ตัวเมืองเก่ากับส่วนต่าง ๆ ของเมืองให้ครอบคลุมทั่วพื้นที่ โดยเสนอให้

1) สร้างถนนวงแหวนรอบนอกเขตตัวเมืองเก่า เพื่อเชื่อมต่อระหว่างศูนย์ชุมชนย่อยกับศูนย์กลางหลักโดยไม่จำเป็นต้องผ่านใจกลางเมือง เพื่อเป็นการลดปริมาณการจราจรภายในตัวเมือง ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากในบริเวณตัวเมืองเก่าเป็นที่ตั้งของโบราณสถานที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ แรงสั่นสะเทือนจากยานพาหนะอาจทำให้โบราณสถานชำรุดทรุดโทรมได้ นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดการใช้พื้นที่ออกไปให้กว้างขึ้นเพื่อทำใช้พื้นที่ได้คุ้มค่า

2) การสร้างถนนสายย่อยซึ่งเชื่อมต่อจากถนนวงแหวน เพื่อเป็นการเชื่อมต่อพื้นที่ต่าง ๆ ให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการกระตุ้นให้มีการเปิดพื้นที่ใหม่ เพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง

3. การขยายเขตเทศบาลให้ครอบคลุมพื้นที่รองรับข้อเสนอนี้ เพื่อการดำเนินงาน

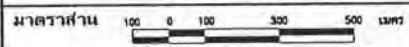
การศึกษาจินตภาพเมืองลำพูนเพื่อการอนุรักษ์

สัญลักษณ์ :

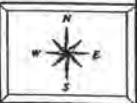
- แนวเขตเทศบาล
- ถนน
- ทางรถไฟ
- ▨ ถนนวงแหวน
- ▨ ถนนสายย่อย
- ทิศทางการขยายตัว

- ① พื้นที่บริเวณที่ 1
จัดให้เป็นศูนย์การค้ารองรับการท่องเที่ยวด้วย
ของเมืองเก่าบูรณาการด้านมรดก
- ② พื้นที่บริเวณที่ 2
จัดให้เป็นศูนย์การค้ารองรับการท่องเที่ยวด้วย
ของเมืองเก่าบูรณาการด้านบริการ
- ③ พื้นที่บริเวณที่ 3
จัดให้เป็นศูนย์การค้ารองรับการท่องเที่ยวด้วย
ของเมืองเก่าบูรณาการด้านมรดก
- ☀ ศูนย์ชุมชนย่อย
- ▨ พื้นที่สีเขียว

แผนที่แสดง : ข้อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงโครงสร้างด้วย
วิธีการทางด้านผังเมือง

ที่มา :
ภาควิชาการวางผังเมืองและผังเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนที่
6.1

การดูแลพื้นที่จะได้มีประสิทธิภาพ เพิ่มมากขึ้น

4. ความคุมการขยายตัวของพื้นที่รองรับการเติบโตของเมือง ควรประกาศบริเวณที่พื้นที่สีเขียว โดยห้ามก่อสร้างอาคารหรือการประกาศเขตร้อยละของอาคารคลุมดิน ในบริเวณพื้นที่รองรับข้อเสนอนี้ เช่น พื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำกวัง พื้นที่บริเวณรอบเขตคูเมือง และริมถนนวงแหวนสายใหม่ เพื่อป้องกันการขยายตัวของเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ

5. เนื่องจากพื้นที่เขตตัวเมืองเก่าลำพูน เคยเป็นเมืองหลวงของแคว้นศรีสุโขทัยในอดีตผนวกกับในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวมีวัดและโบราณสถานตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก โดยมีวัดพระธาตุศรีสุโขทัยรวมหาวิหาร ซึ่งเป็นเอกลักษณ์สำคัญของเมืองลำพูนตั้งอยู่บริเวณใจกลางเมืองเก่า ดังนั้นในบริเวณดังกล่าวจำเป็นต้องมีข้อกำหนดพิเศษ เฉพาะพื้นที่ โดยการกำหนดความสูงของอาคาร รูปแบบทางด้านสถาปัตยกรรมให้มีความกลมกลืนและสอดคล้องในเรื่องของ วัสดุ สี ขนาด และพื้นผิว รวมไปถึงการกำหนดรูปแบบของป้ายและองค์ประกอบถนน เพื่อไม่ก่อให้เกิดทัศนอุจาดต่อสภาพแวดล้อมกายภาพของตัวเมืองเก่า และองค์พระธาตุศรีสุโขทัย อันเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของตัวเมืองลำพูน

6. วางแผนการใช้ที่ดินและความคุมการก่อสร้างอาคารให้เป็นไปตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ

7. ระบบสาธารณูปโภค ควรจัดให้มีโครงข่ายการประปาควบคู่ไปกับการระบายน้ำ เพื่อลดปัญหาการทรุดตัวของพื้นที่ เนื่องมาจากการใช้น้ำใต้ดินมากเกินไป โครงข่ายควรขยายโครงข่ายให้มากขึ้น เพื่อรองรับโครงการต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นภายในอนาคตอันใกล้

8. ระบบสาธารณูปการ จากการสำรวจระบบการกำจัดขยะทางเทศบาลมีจุดทิ้งกระจายตัวทั่วถึงคืออยู่แล้ว แต่ควรที่จะเพิ่มในด้านของขนาดภาชนะที่จะรองรับขยะ ส่วนจุดบรรเทาสาธารณภัยนั้นจะมีการกระจายตัวอยู่น้อยผนวกกับกำลังคนในการทำงานยังขาดแคลน ดังนั้นควรมีการประสานงานร่วมมือกับทางเทศบาลในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

2. การจัดระบบจราจร

สภาพปัจจุบัน

จากการที่ตัวเมืองเก่าลำพูนเป็นศูนย์กลางความเจริญในทุก ๆ ด้าน เช่น ศูนย์กลางทางด้านการบริหารและการปกครอง ศูนย์กลางทางด้านการค้าและบริการ ศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจ และศูนย์กลางทางด้านการท่องเที่ยว ส่งผลทำให้รูปแบบการกระจายตัวของเมืองลำพูนเป็นในลักษณะ "Radiocentric" กล่าวคือ มีศูนย์กลางอยู่ที่ตัวเมืองเก่า และมีโครงข่าย

ถนนมุ่งออกไปทั่วทุกทิศทาง จากสภาพการผังผังกล่าว ส่งผลทำให้การจราจรบริเวณหัวเมืองเก่ามีความหนาแน่นสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณแนวถนนสายหลักของเมือง (Main Axis) คือ ถนนอินทวงยศ เนื่องจากถนนสายดังกล่าวเป็นเส้นทางนำไปสู่สถานที่ตั้งของโบราณสถานที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ของหัวเมืองลำพูน ดังนั้นทางผู้ศึกษาเห็นสมควร เสนอแนวทางในการปรับปรุงระบบจราจรภายในหัวเมืองลำพูน ดังต่อไปนี้

แนวทางการพัฒนาระบบจราจร

1. ระบบโครงสร้างถนน การจัดการระบบโครงสร้างถนนในบริเวณที่มีแนวโน้มการขยายตัวของเมือง เช่น ริมถนนจามเทวี ริมถนนเจริญราษฎร์ ริมถนนลำพูน-ป่าช้า และริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 114 เพื่อเป็นการวางแผนกำหนดกรอบรูปแบบของเนื้อเมืองอย่างเป็นระบบ โดยประสานงานและขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีโครงการที่สอดคล้องกันทั้งในด้านแผนงาน งบประมาณ และระยะเวลาในการดำเนินงาน

2. ขยายความกว้างของถนนบางสายที่ทำได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถนนสันป่าายาง และถนนจิตดวงศ์พันธ์รังสรรค์ เพื่อสนับสนุนการเกิดศูนย์กลางย่อยทางด้านพาณิชยกรรมบริเวณสำนักงานเทศบาลเมืองลำพูน ปรับปรุงถนนวังทอง และตัดเส้นทางใหม่บางส่วนให้เชื่อมโยงกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1029 ซึ่งเป็นเส้นทางนำไปสู่สถานีขนส่งจังหวัดแห่งใหม่ และสถานที่พักผ่อนประเภทรีสอร์ทและโรงแรมชั้นหนึ่ง

3. ปรับปรุงระบบเดินรถ ควรมีป้ายบอกทิศทางให้ชัดเจนและมีแผนที่แสดงระบบจราจรภายในหัวเมืองความแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากระบบการจราจรภายในเมืองลำพูนปัจจุบันได้มีการใช้ระบบการเดินรถทางเดียว และระบบการเดินรถสองทาง ส่งผลทำให้ผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับพื้นที่มีความสับสน นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว และบุคคลภายนอกพื้นที่

4. จำกัดประเภทของยานพาหนะในการเข้ามาในบริเวณเขตหัวเมืองเก่า เช่น รถบรรทุก รถขนาดใหญ่ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากภายในเขตหัวเมืองเก่ามีโบราณสถานที่สำคัญกระจายตัวอยู่มากมาย รวมไปถึงองค์พระธาตุทริภุชชัย อันเป็นศูนย์รวมทางด้านจิตใจของชาวเมืองลำพูน ดังนั้นเพื่อป้องกันมิให้แรงสั่นสะเทือนของยานพาหนะดังกล่าว มีผลกระทบต่อตัวโบราณสถานทางผู้ศึกษาได้ เสนอให้มี การกำหนดขนาดและน้ำหนักของยานพาหนะที่จะเข้ามาใช้เส้นทางในพื้นที่หัวเมืองเก่า นอกจากนี้ควรทำการก่อสร้างที่จอดรถบริเวณก่อนเข้าสู่เขตหัวเมืองเก่า และส่งเสริมให้มีการใช้บริการขนส่งสาธารณะให้มากขึ้น เช่น รถสามล้อ รถสองแถวขนาดเล็ก เป็นต้น

5. จัดระบบการขนส่งภายในตัวเมือง โดยทางผู้ศึกษาได้ เสนอวิธีระบบการขนส่ง

- 1) ทำการย้ายสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดลำพูน ออกไปยังพื้นที่ซึ่งจัดเตรียมไว้เพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในอนาคต
- 2) จัดเสริมรถโดยสารขนส่งสาธารณะ ระหว่างสถานีขนส่งโดยสารแห่งใหม่กับพื้นที่ชุมชนเมืองลำพูน
- 3) จัดระบบการเดินรถขนส่งสาธารณะ ในลักษณะวนรอบเมืองโดยจัดให้มีจุดขึ้นลงเฉพาะบริเวณ
- 4) ปรับปรุงป้ายจราจรให้มีความชัดเจนง่ายต่อการสังเกต

6. ปรับปรุงทางเดินเท้า และองค์ประกอบถนน โดยคำนึงถึงองค์ประกอบทางด้านจินตภาพของเมือง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ให้เป็นที่จดจำและประทับใจต่อผู้พบเห็น โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่เขตตัวเมืองเก่า รวมไปถึงการหาพื้นที่ว่างในเมือง และทำการบำรุงรักษาต้นไม้ริมทางให้มีความร่มรื่น เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมของเมืองลำพูนให้น่าอยู่ยิ่งขึ้น

7. เสนอให้มีการนำระบบขนส่งทางน้ำมาในบริเวณแม่น้ำกวงมาใช้ใหม่ โดยมีจุดประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากทัศนียภาพในบริเวณดังกล่าวมีความสวยงาม โดยเฉพาะบริเวณหน้าวัดพระธาตุหรือชุมชนชาวพุทธ นอกจากนี้เส้นทางสายดังกล่าวยังสามารถพัฒนาเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งของตัวเมืองลำพูน และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับทางอ้อมจากการนำระบบขนส่งทางน้ำมาใช้ประกอบด้วย

- 1) คุณภาพของแม่น้ำกวงในบริเวณดังกล่าวจะดีขึ้น
- 2) เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของคนเมืองลำพูนและนักท่องเที่ยวแห่งใหม่ภายในตัวเมืองลำพูน
- 3) นำรายได้เข้าสู่ตัวเมืองลำพูนอีกหนทางหนึ่ง
- 4) ทำให้ทางภาครัฐบาลสนใจหันมาปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางน้ำให้มีทัศนียภาพที่ดีขึ้น เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

3. การจัดการด้านประชากร

สภาพปัจจุบัน

จากการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือขึ้นภายในจังหวัดลำพูน ส่งผลทำให้

ประชากรชาว เมืองลำพูนมีได้ เป็นประชากรพื้น เมือง เพียงกลุ่ม เดียวดัง เช่นอดีตที่ผ่านมา เนื่องจาก นิคมอุตสาหกรรมดังกล่าวก้าว เป็นแหล่งงานที่สำคัญในระดับภูมิภาคทำให้ประชาชนจากต่างถิ่นอพยพ เข้า มาทำงานในจังหวัดลำพูน เพิ่มมากขึ้น จากสภาพการดังกล่าวก่อให้เกิดความหนาแน่นของ ประชากรภายในตัว เมืองลำพูนมีมากขึ้น โดยเฉพาะบริเวณ เขตตัว เมืองเก่าซึ่งเป็นศูนย์รวมความ เจริญในทุก ๆ ด้าน ทำให้เกิดการก่อสร้างที่พักอาศัยประเภทบ้าน เช่น เกิดขึ้นมากภายใน เขต เทศบาล เมืองลำพูน

แนวทางในการจัดการด้านประชากร

1. เสนอให้กำหนดขนาดความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่ ำให้ได้มาตรฐาน ในการดำรงชีวิตที่ดี
2. จัดเตรียมพื้นที่สำหรับรองรับการขยายตัวในอนาคต เพื่อลดความหนาแน่น ของประชากรในบริเวณตัว เมืองเก่าลำพูน
3. จัดกิจกรรมร่วมกับระหว่างประชากรชาวพื้น เมืองและประชากรที่ย้ายมาจาก ต่างถิ่น เพื่อให้เกิดความรู้สึกว่าประชากรกลุ่มดังกล่าว เป็นส่วนหนึ่งของประชากรชาว เมืองลำพูน
4. ทำการแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของ เมือง ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม โดยผ่านสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ในเมือง เช่น วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนชาวพื้น เมืองและประชาชนจากต่างถิ่นได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้อง
5. ส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไป เข้าใจในคุณค่าของสถาปัตยกรรม โบราณสถาน ประเพณี วัฒนธรรม และชักชวนให้ เข้ามามีส่วนรวมในประกอบกิจกรรม เช่น จัดให้มีนิทรรศการที่ เกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ถือปฏิบัติใน เมืองลำพูน จัดให้มีวันพัฒนาสถานที่สำคัญภายในตัว เมืองลำพูน โดยมีการบรรยายถึงความสำคัญของสถานที่ดังกล่าวควบคู่ไปด้วย เพื่อก่อให้เกิด ความสามัคคีของประชาชนชาว เมืองลำพูน และได้ทราบประวัติความสำคัญของพื้นที่ดังกล่าว

4. การจัดการทางทัศนียภาพ

สภาพปัจจุบัน

จากการที่ เมืองลำพูนในปัจจุบันมีการติดต่อกับ เมืองอื่น ๆ ได้สะดวกและรวดเร็ว ส่งผลทำให้เกิดการรับ เอาความ เจริญในรูปแบบต่างๆ เข้ามาภายในตัว เมือง ประกอบด้วย อาคาร สิ่งปลูกสร้างที่สร้างขึ้นใหม่หรือถูกดัดแปลงต่อเติม ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับโบราณสถานหาก ไม่ได้รับการควบคุมอาจส่งผลทำลายความงดงามและคุณค่าทางด้านศิลปกรรม รวมไปถึงทำให้

เกิดทัศนวิสัยต่อผู้พบเห็น เช่น เจตีย์ชัยมงคล ที่ถูกสร้างปิดล้อมโดยศูนย์การค้าอินทวงยศ การไว้ที่ติดบางประเภท เมื่อนำมาจัดตั้งอยู่ใกล้เคียงกัน ส่งผลให้เกิดภาพที่ไม่ปลอดภัยต่อผู้พบเห็น เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทขัดแย้งกัน เช่น บริเวณด้านหลังโรงเรียนจักรคำคณาทร เป็นที่ตั้งของวัดไถแก้ว ฌาปนสถานปู่ช้าง ซึ่งทำหน้าที่เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และในบริเวณทางเข้าหน้าวัดดังกล่าวยังเป็นสถานที่ตั้งของโรงแรมมานูรัต และสถานบันเทิง เป็นต้น ขยายโฆษณา ซึ่งทำหน้าที่ เป็นภูมิสัญลักษณ์ที่ใช้ในการอ้างอิงตำแหน่งภายในเมือง เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับภูมิสัญลักษณ์ที่เป็นเอกลักษณ์สำคัญของระดับจังหวัด เช่น องค์พระธาตุหริภุญชัย อาจส่งผลทำลายความงดงามและคุณค่าทางด้านศิลปกรรม นอกจากนี้การบุกรุกพื้นที่ทางเท้า และพื้นที่ถนน ส่งผลก่อให้เกิดการขาดระเบียบทำให้สภาพแวดล้อมโดยรวมของเมืองลำพูนได้รับความเสียหาย เช่น บริเวณหน้าตลาดสดหนองดอก บริเวณริมถนนอินทวงยศ เป็นต้น

แนวทางในการจัดการด้านทัศนียภาพ

1. ศึกษาการไว้ที่ดินและกิจกรรม โดยพิจารณาว่ากิจกรรมนั้น ๆ มีความสอดคล้องกัน หรือไม่ก่อให้เกิดภาพที่ขัดแย้งทางสายตาและความเหมาะสมอันเกิดจากกิจกรรมที่มีบทบาทหน้าที่ซึ่งขัดแย้งกัน
2. จัดระเบียบการไว้ที่ดินในเขตบริเวณอนุรักษ์ให้เป็นสัดส่วน โดยกำหนดเขตที่จะทำการอนุรักษ์และพัฒนาตามสภาพความเหมาะสม สนับสนุนให้เกิดย่านขายสินค้าที่ระลึกประเภทสินค้าพื้นเมืองในบริเวณเขตพื้นที่ซึ่งจัดเตรียมไว้
3. กำหนดการห้ามก่อสร้างอาคารในเขตอนุรักษ์และส่วนที่ประชิดโบราณสถาน ตลอดจนควบคุมการก่อสร้างอาคารในบริเวณพื้นที่โดยรอบ
4. กำหนดไซซ์เปอร์เซนต์อาคารคลุมดิน ในการกำหนดความหนาแน่นของอาคารในบริเวณต่าง ๆ
5. กำหนดความสูงอาคาร ในสถานที่ซึ่งมีความสำคัญในระดับย่านและเมือง เช่น บริเวณโดยรอบวัดพระธาตุหริภุญชัยมหารัชมหารวิหาร พื้นที่ริมแม่น้ำกวัง ย่านโบราณสถานต่าง ๆ เพื่อควบคุมทัศนียภาพในระดับเมือง ย่าน และบริเวณที่ตั้งของโบราณสถาน
6. กำหนดระยะถอยร่นอาคาร เพื่อกันแนวไม่ให้มีการก่อสร้างอาคารบดบัง และประชิดโบราณสถาน นอกจากนี้ยังเป็นการวางแผนขยายเส้นทางในอนาคต
7. หากมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของอาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือมีการปลูกสร้างอาคารใหม่ เพิ่มเติมต้องอยู่ในการควบคุมของทางเทศบาล และควรมีรูปแบบที่สอดคล้องกับสภาพ

แวดล้อมเดิมภายในเมือง เช่น รูปแบบของอาคาร วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างอาคาร สี่ที่ใช้ในการตกแต่งภายนอกอาคาร เป็นต้น ซึ่งรูปแบบของอาคารสิ่งปลูกสร้าง อาจมีการกำหนดให้มีรูปแบบที่สอดคล้องกลมกลืนกัน

8. ปรับปรุงบริเวณริมฝั่งแม่น้ำบาง โดยคำนึงถึงสภาพภูมิทัศน์ เพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ และใช้เป็นเส้นทางคมนาคม รวมไปถึงการท่องเที่ยวชุมชนเมืองลำพูนทางแม่น้ำ ซึ่งเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวอีกหนทางหนึ่ง

9. ปรับปรุงทางเท้าบนถนนสายหลัก เช่น ถนนอินททยงยศ ๓ ให้เป็นเส้นทางเท้าหลักของเมืองในการเดินเที่ยวชมเมืองลำพูน โดยทำการปลูกต้นไม้เพื่อความร่มรื่นและความสวยงามระหว่างเส้นทาง

10. ปรับปรุงป้ายชื่อถนน ป้ายบอกทาง ดังรองรับขยะ ให้มีความสวยงาม ปังบอกถึงเอกลักษณ์ของเมืองลำพูน โดยทำการประกวดแบบขึ้นภายในเมืองลำพูน เพื่อเปิดโอกาสให้ชาวเมืองลำพูนมีส่วนร่วมในการออกแบบ สภาพแวดล้อมกายภาพของเมืองด้วยตนเอง

11. กำหนดขนาด ความสูง และตำแหน่งสำหรับติดตั้งป้ายโฆษณา ในเขตพื้นที่อนุรักษ์

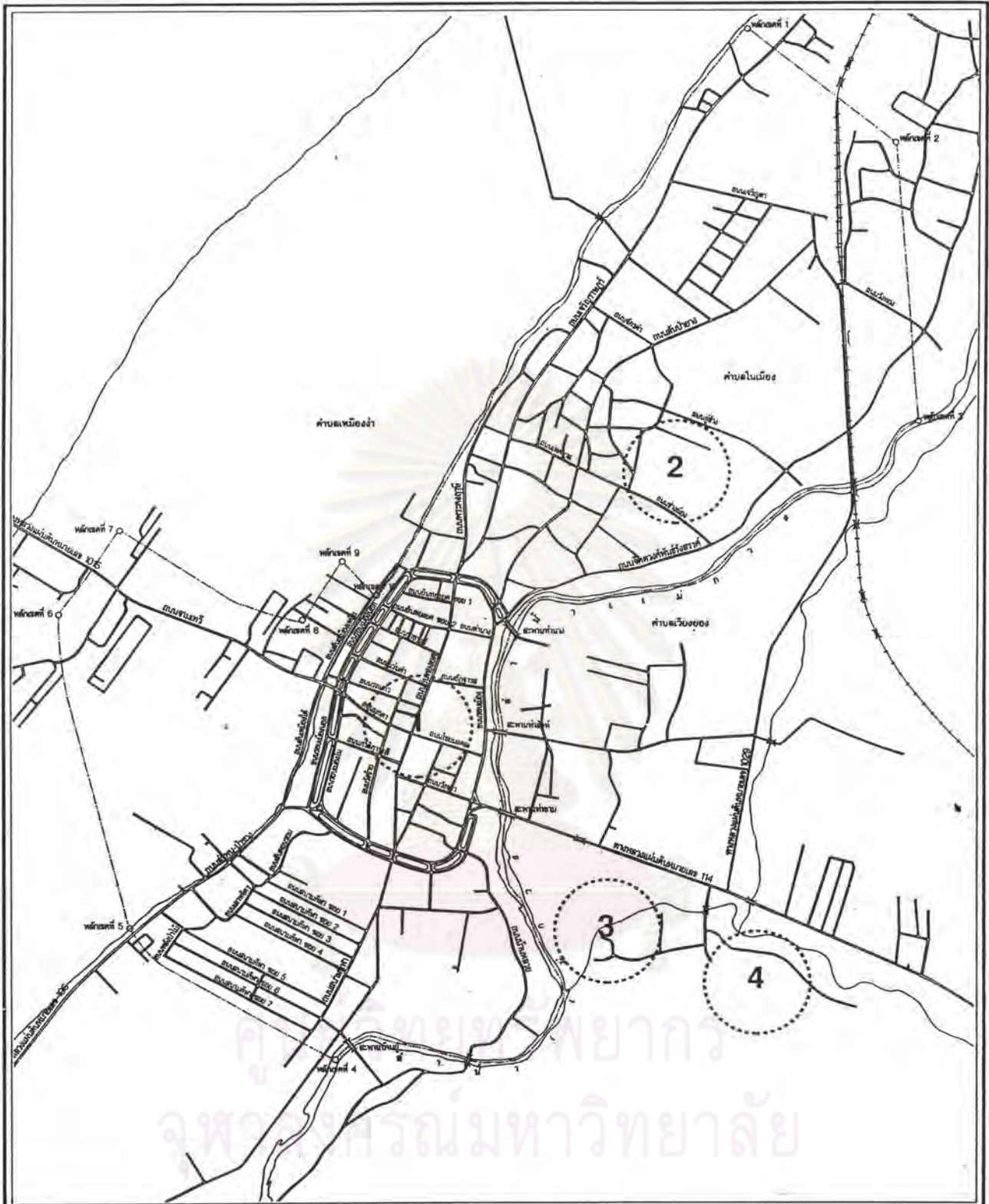
12. ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ รวมทั้งระบบการบริหาร เพื่อให้การดำเนินงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการปรับปรุงโครงสร้างจินตภาพเมืองลำพูน

จากการสำรวจองค์ประกอบทางด้านกายภาพของชุมชนเมืองลำพูน ทำให้ทราบถึงสภาพทั่วไป ศักยภาพ และปัญหาของพื้นที่ผนวกกับทางผู้ศึกษาได้ทำการสำรวจ ศึกษา และวิเคราะห์องค์ประกอบทางด้านจินตภาพของเมืองลำพูนดังที่ได้กล่าวมาในบทที่แล้ว ส่งผลทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาและศักยภาพภายในเมืองลำพูนชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นทางผู้ศึกษาได้เสนอแนวทางเพื่อเป็นการปรับปรุงโครงสร้างทางด้านจินตภาพของเมืองลำพูน ให้ทุกองค์ประกอบภายในเมืองมีความชัดเจน เพิ่มคุณค่าให้ปรากฏเด่นชัด ง่ายต่อการรับรู้และจดจำ และยังเป็นการอนุรักษ์ลักษณะเฉพาะของเมืองลำพูนอีกหนทางหนึ่งด้วยโดยผู้ศึกษาได้กำหนดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่พัฒนา เพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในอนาคตดังรายละเอียดต่อไปนี้ (แผนที่ 6.2)

พื้นที่บริเวณที่ 1 จัดให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม

พื้นที่บริเวณที่ 2 จัดให้เป็นพื้นที่พัฒนาเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในด้านกา

การศึกษาจินตภาพเมืองลำพูนเพื่อการอนุรักษ์

สัญลักษณ์ :

- แนวเขตเทศบาล
- ถนน
- ทางรถไฟ

- ① พื้นที่บริเวณที่ 1 จัดให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์ เพื่อสงวนมรดกวัฒนธรรม
- ② พื้นที่บริเวณที่ 2 จัดให้เป็นพื้นที่พัฒนา เพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง ในด้านการค้า
- ③ พื้นที่บริเวณที่ 3 จัดให้เป็นพื้นที่พัฒนา เพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง ในด้านการบริการ
- ④ พื้นที่บริเวณที่ 4 จัดให้เป็นพื้นที่พัฒนา เพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง ในด้านการขนส่ง

แผนที่แสดง : ข้อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงโครงสร้างตัว
วิธีการทางคาน้ำเมือง

มาตราส่วน 1:00 0 100 300 500 เมตร

ที่มา :

ภาควิชาการวางผังเมืองและ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนที่
6.2

คำ

พื้นที่บริเวณที่ 3 จัดทำ เป็นพื้นที่พัฒนาเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในด้านกา
บริการ

พื้นที่บริเวณที่ 4 จัดทำ เป็นพื้นที่พัฒนาเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในด้านกา
ขนส่ง

พื้นที่บริเวณที่ 1 พื้นที่อนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม

สถานที่ตั้ง บริเวณพื้นที่ตัวเมืองเก่าลำพูน

สภาพปัจจุบัน

สืบเนื่องมาจากในอดีตพื้นที่ตัวเมืองเก่าลำพูน เคยเป็นเมืองหลวงของแคว้นหริภุช
ไชย ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางการปกครอง ศูนย์กลางทางการค้า และศูนย์กลางทางด้าน
ศาสนา ทำให้พื้นที่ดังกล่าวมีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ จากลักษณะทางกายภาพและหลัก
ฐานทางด้านโบราณคดีที่ยังคงเหลืออยู่ในปัจจุบัน ซึ่งถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของชุมชน เมืองใน
อดีตที่ชัดเจนที่สุด ได้แก่ แนวคูเมือง นอกจากนี้พื้นที่ตัวเมืองเก่ายังมีลักษณะเด่นอีกประการหนึ่ง
คือ มีถนนแกนหลัก ซึ่งทำหน้าที่เป็นเส้นทางในการเชื่อมโยงระหว่างย่านต่าง ๆ ภายในเมืองและ
ยังเป็นเส้นทางที่สำคัญในการประกอบพิธีต่าง ๆ ของตัวเมืองลำพูน จากลักษณะเด่นของพื้นที่
ดังกล่าวทางผู้ศึกษาเห็นสมควรแก่การอนุรักษ์พื้นที่ เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ทางด้านศิลปวัฒนธรรม
โดยใช้แนวทางปรับปรุงโครงสร้างทางด้านจินตภาพมาช่วยทำให้พื้นที่ดังกล่าวมีความชัดเจน และง่าย
ต่อการจดจำ

วัตถุประสงค์และหลักการ

1. เพื่อรักษาเอกลักษณ์ทางด้านศิลปวัฒนธรรมของเมืองลำพูน
2. เพื่อปรับปรุงองค์ประกอบทางด้านจินตภาพภายในตัวเมืองเก่า ให้มีความ
ชัดเจนเชื่อมโยงกันเป็นระบบ ง่ายต่อการรับรู้และจดจำ
3. เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศของเมืองเก่า ซึ่งมีส่วนสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยว
ให้เข้ามาเที่ยวชมภายในเมืองลำพูน
4. เพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ตัวเมืองลำพูน ซึ่งยังรักษาเอกลักษณ์ทาง
ด้านศิลปวัฒนธรรมไว้ให้เป็นแบบอย่างของเมืองอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต
5. เพื่อเป็นการอนุรักษ์งานศิลปกรรมพื้นเมืองลำพูนให้ดำรงสืบต่อไป

แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างทางด้านจินตภาพ

1. ทางเข้าเมือง เพื่อความสะดวกในการรับรู้ว่ากำลังเดินทางเข้า สู่ตัวเมืองเก่าซึ่งเป็นที่ส่งเสริมเอกลักษณ์ทางด้านศิลปวัฒนธรรม ทางผู้ศึกษาเห็นความจำเป็นการใช้วัสดุพืชพันธุ์ (Planting) ประเภท ไม้ยืนต้นขนาดย่อมดูแลรักษาง่าย มีดอกหลากสี ขึ้นง่ายออกดอกตลอดทั้งปีปลูกเป็นแนวยาวตามแนวถนน เพื่อเสริมสร้างทัศนภาพก่อนเข้าสู่พื้นที่ตัวเมืองเก่า และจัดทำป้ายแสดงการต้อนรับซึ่งมีรูปสัญลักษณ์ที่เข้าได้กับสภาพแวดล้อมโดยรอบ คาบึงแก่ง เอกลักษณ์ของเมืองลำพูนเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งควรมีความเด่นชัด ยานออกได้ในระยะไกล

2. เส้นทาง เป็นองค์ประกอบของเมือง ซึ่งทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของเมืองเข้าด้วยกัน รวมไปถึงเป็นการเชื่อมโยงตัวเมืองเก่าเข้ากับระบบสัญจรไปยังที่อื่น ๆ ของจังหวัด ดังนั้นเพื่อเป็นการเสริมสร้างลักษณะเฉพาะให้กับเส้นทาง และเป็นการจ่ายต่อการจดจำทางผู้ศึกษาเห็นควรมีป้ายบอกทิศทางที่ชัดเจน และจัดวางในตำแหน่งที่เหมาะสม การมีเส้นแบ่งของจราจรที่ชัดเจน ในบริเวณจุดตัดของเส้นทางควรมีแสงไฟที่สว่าง ในส่วนของพื้นผิวจราจรภายในตัวเมืองเก่าควรมีลักษณะที่สมบูรณ์ แตกต่างจากพื้นผิวจราจรภายนอกตัวเมืองเก่า เช่น ตั้งแต่ถนนรอบเมืองนอกออกจากตัวเมืองเก่าสุดเขตเทศบาล จัดให้มีโครงการปรับปรุงผิวจราจรโดยใช้วัสดุคอนกรีตเสริมเหล็ก (ค.ส.ล.) และถนนภายในเขตตัวเมืองเก่าจัดให้มีโครงการปรับปรุงผิวจราจรโดยใช้แอสฟัลท์ เป็นต้น โดยที่แนวขอบของเส้นทางต้องมีความกลมกลืนกัน โดยเฉพาะแนวอาคารควรมีรูปแบบที่ดูโดยรวมแล้วไปกันได้ดี อาจจัดระเบียบด้วยวิธีการใช้สีของอาคาร วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างอาคาร รวมไปถึงควบคุมขนาดของป้ายร้านค้า ป้ายโฆษณาต่าง ๆ เพื่อผลทางด้านความเป็นระเบียบเรียบร้อยของทัศนียภาพที่ปรากฏตลอดเส้นทาง ในส่วนของแนวขอบของเส้นทางอีกประเภทหนึ่งคือ ต้นไม้ริมทาง โดยบริเวณริมถนนรอบเมืองนอกควรปลูกต้นไม้ใหญ่เพื่อความร่มรื่น และเป็นสัญลักษณ์ในการเตือนก่อนเข้าสู่ตัวเมืองเก่า ส่วนริมถนนภายในเขตตัวเมืองเก่าควรปลูกไม้ยืนต้น เพื่อสร้างบรรยากาศตลอดเส้นทางให้มีความร่มรื่น โดยเฉพาะบริเวณถนนสายหลักของเมือง คือ ถนนอินทขยงศ ควรสนับสนุนให้ปลูกต้นไม้ยืนต้นซึ่งเป็นพันธุ์ไม้พื้นเมือง ในบริเวณตัวเมืองเก่าควรมีมาตรการจำกัด ประเภทของรถในการเข้าสู่พื้นที่ และทางภาคราชการควรจัดเตรียมสถานที่จอดรถเพื่อบริการนักท่องเที่ยวหรือประชาชนที่เดินเข้ามาสู่ตัวเมืองเก่า สนับสนุนให้เกิดการเดินทางโดยทางเท้าหรือรถสามล้อถีบ เนื่องจากระบบเส้นทางภายในตัวเมืองเก่ามีโครงข่ายเชื่อมโยงกันอย่างทั่วถึง ซึ่งถ้ามีการจัดระบบให้ดีขึ้นจะไม่ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นแก่การจราจรภายในเมือง และเป็นการเพิ่มสีสันให้กับเมืองในการดึงดูดนักท่องเที่ยวอีกหนทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังมี

ส่วนช่วยในการทำนุบำรุงโบราณสถานที่อยู่ภายในตัวเมืองเก่ามิให้ชำรุดก่อนเวลาอันสมควร

3. ทางเท้า มีหน้าที่หลักเช่นเดียวกับเส้นทาง โดยที่ทางเท้าภายในเขตพื้นที่ตัวเมืองเก่ามีศักยภาพที่จะใช้ เป็นทางเดินสำหรับประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งนักท่องเที่ยวที่จะใช้เป็นเส้นทางในการเที่ยวชมเมือง เพื่อให้สัมผัสสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเมืองลำพูน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้เข้ามาเที่ยวชมสภาพแวดล้อมของเมือง เช่น ตลาดสด ศาสนสถาน และการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของประชาชนท้องถิ่น อันเป็นเอกลักษณ์สำคัญของพื้นที่ นอกจากนี้ระยะทางการเดินเที่ยวชมสภาพแวดล้อมภายในเมืองมิได้ไกลเกินความสามารถในการเที่ยวชม ดังนั้นเพื่อเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศและเอกลักษณ์ของเส้นทางเท้า ทางผู้ศึกษาเห็นควรปรับปรุงทางเดินเท้าให้มีโครงข่ายที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกันอย่างสมบูรณ์ และสามารถทำให้คนเดินทางไปสู่จุดหมายได้โดยไม่มีอุปสรรคกีดขวางบนเส้นทางเดินเท้า และมีความปลอดภัยในแง่ของสวัสดิภาพในการเดิน นอกจากนี้การติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น แสงไฟก็เป็นการช่วยเพิ่มสวัสดิภาพของการเดินเท้าอีกหนทางหนึ่ง ควรสนับสนุนให้เกิดเส้นทางเท้าหลักในการเที่ยวชมเมือง โดยยกเลิกลำโพงจราจรบางสายภายในเขตตัวเมืองเก่า เช่น ถนนอินทวงศ เนื่องจากมีศักยภาพในการท่องเที่ยวสูงกว่าเส้นทางสายอื่น โดยควรจัดหาที่จอดรถในการบริการเดินเที่ยวชมตัวเมืองเก่า บริเวณภายนอกเขตเมืองเก่าตามจุดต่าง ๆ ซึ่งทางราชการได้จัดเตรียมไว้ให้ระหว่างทางเดินหลักของเมือง นอกจากนี้ควรสร้างบรรยากาศผ่อนคลายความตึงเครียดในการเดินเท้า โดยจัดให้มีบริเวณที่นั่งพัก แฝงลอยชายสินค้าในบางจุด เพื่อเพิ่มความมีชีวิตชีวาให้กับเมืองมากขึ้น และควรจัดสภาพแวดล้อมในบริเวณดังกล่าวให้มีความร่มรื่นพร้อมกับคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยในการสัญจรเป็นสำคัญ ในส่วนของพื้นผิวของทางเท้าควรได้รับการออกแบบให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของตัวเมืองเก่าในแง่ของวัสดุที่นำมาใช้ ส่วนรูปแบบทางผู้ศึกษาเห็นสมควร ออกแบบลวดลายในการจัดเรียงให้มีความแตกต่างกันระหว่างทางเท้าภายในเขตตัวเมืองเก่า และทางเท้านอกเขตตัวเมืองเก่า ในส่วนของทางเท้าซึ่งใช้เป็นเส้นทางในการเที่ยวชมเมือง ควรมีรูปแบบที่เหมือนกันแต่ใช้สีที่แตกต่าง ทั้งนี้วิธีการดังกล่าวน่าจะมีส่วนช่วยให้นักท่องเที่ยวซึ่งเข้ามาเที่ยวชมตัวเมืองลำพูนง่ายต่อการจดจำเส้นทาง ผนวกกับยังเป็นการเสริมสร้างให้เส้นทางดังกล่าวมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและอยู่ในความทรงจำต่อผู้พบเห็น

4. ศูนย์ชุมชน เป็นบริเวณที่มีผู้คนมารวมตัวกันเป็นจำนวนมาก เพื่อประกอบกิจกรรมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ เนื่องจากศูนย์ชุมชนแต่ละประเภทมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นในการเสนอแนะการปรับปรุงโครงสร้างทางด้านจินตภาพของตัวเมืองเก่าประเภท

ศูนย์ชุมชน จำเป็นต้องมีการศึกษาถึงปัญหาในแต่ละพื้นที่ เพื่อจะได้กำหนดแนวทางปฏิบัติได้ถูกวิธี ในการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมของเมืองในรูปแบบของศูนย์ชุมชน ทางผู้ศึกษาเห็นควรรให้มีการจัดระเบียบภายในศูนย์ชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ โดยบางพื้นที่กำหนดช่วงเวลาในการปิดกั้นมิให้ยวดยานพาหนะเข้าไปในบางช่วงเวลา และทำการหาสถานที่จอดยวดยานพาหนะบริเวณภายนอกเขตตัวเมืองเก่า ซึ่งทางราชการได้จัดเตรียมไว้ให้ตามจุดต่าง ๆ เช่น ศูนย์ชุมชนบริเวณตลาดสดหนองคอก เสนอให้ปิดกั้นยวดยานพาหนะมิให้ผ่าน ถนนวังซ้าย ถนนภาคีทางศรี ถนนรอบเมืองในบริเวณช่วงตัดกับถนนสายดังกล่าวในช่วงเช้าและเย็น ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการค้าขายสินค้า นอกจากนี้ควรจัดสถานที่ในการขายสินค้าในบริเวณดังกล่าวให้เป็นสัดส่วน ห้ามมิให้ขายสินค้าบนทางเท้าในบริเวณดังกล่าว เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของตัวเมืองเก่า ในการดำเนินการดังกล่าวควรชี้แจงขอความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย ประชาชนชาวเมืองลำพูน ที่มาจับจ่ายใช้สอย พ่อค้าและแม่ค้า ที่มาดำเนินการขายสินค้าในบริเวณดังกล่าว เพื่อที่จะได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบกิจกรรม รวมไปถึงทำให้สถานที่ในบริเวณดังกล่าวมีระเบียบ ไม่วุ่นวาย สับสนจนเกินไป และทำให้สภาพแวดล้อมของเมืองน่าอยู่ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ทางผู้ศึกษาเห็นควรเสนอให้ย้ายรูปปั้นอนุสาวรีย์พระนางจามเทวี ไปประดิษฐานยังย่านศิลปวัฒนธรรมที่จัดเตรียมไว้ บริเวณด้านหลังวัดพระธาตุหริภุญชัยวรมหาวิหาร ทั้งนี้เป็นผลเนื่องจากสภาพแวดล้อมในบริเวณดังกล่าวเป็นที่ตั้งของตลาดสดของทางเทศบาล ที่มีความสับสน วุ่นวาย ซึ่งขัดแย้งกับบรรยากาศของสถานที่ตั้งของอนุสาวรีย์ที่ต้องการบรรยากาศที่มีความเงียบสงบ ไม่สับสน วุ่นวาย ผนวกกับในบริเวณลานอนุสาวรีย์พระนางจามเทวีปัจจุบัน สภาพแวดล้อมกายภาพในบริเวณดังกล่าว มีการปลูกสร้างอาคารพาณิชย์ซึ่งมีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ นอกจากนี้ในบริเวณใกล้เคียงกับลานอนุสาวรีย์มีบริเวณพื้นที่ว่าง ซึ่งทางเทศบาลอนุญาตให้เป็นสถานที่ตั้งของตลาดได้รุ่งที่ทำการขายสินค้าประเภทอาหารในยามค่ำคืน ส่วนตอนกลางวันใช้พื้นที่ดังกล่าวในการจอดรถ จากสภาพการดังกล่าวทำให้เกิดความขัดแย้งทางด้านสายตาต่อผู้พบเห็นสมควร ย้ายอนุสาวรีย์พระนางจามเทวีดังกล่าวไปประดิษฐานยังพื้นที่ซึ่งมีความเหมาะสมกว่าและให้พื้นที่ดังกล่าว ปรับปรุงสภาพแวดล้อมเป็นสวนสาธารณะทางด้านทิศใต้ของตัวเมืองเก่าลำพูน

5. เส้นขอบ เป็นองค์ประกอบทางด้านกายภาพของเมือง ซึ่งทำหน้าที่ในการแสดงขอบเขต ดังนั้นเพื่อเป็นการเสริมสร้างลักษณะเฉพาะและเพิ่มความสำคัญของเส้นขอบที่ปรากฏอยู่ภายในตัวเมืองเก่า ทางผู้ศึกษาเห็นควรรให้มีการปรับปรุงเส้นขอบภายในตัวเมืองเก่าให้มีลักษณะที่ชัดเจน ง่ายต่อการสังเกตและจดจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเส้นขอบที่มีความสำคัญทางด้านประวัติ

ศาสตร์ต่อตัวเมืองลำพูน เช่น ประตูเมืองที่ยังคงหลงเหลืออยู่ภายในตัวเมืองเก่า ประกอบด้วย ประตูช้างสี และประตูมหาวัน ทำการปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยรอบบริเวณ เส้นขอบดังกล่าว โดยการขุดบริเวณโดยรอบประตูเมืองเพื่อก่อให้เกิดพื้นที่ว่าง (Ground) และเป็นการเน้นเส้นขอบที่มีความโดดเด่น (Figure) นอกจากนี้คบบนพื้นที่โดยรอบด้วยพืชคลุมดินประเภทหญ้า โดยอาศัยความขัดแย้ง (Contrast) กันทางกายภาพระหว่างวัสดุพืชพันธุ์กับเส้นขอบที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ต่อตัวเมือง ทำให้เกิดความโดดเด่น จนก่อให้เกิดความน่าสนใจต่อผู้พบเห็น และในบริเวณเดียวกันจัดให้มีป้ายแสดงประวัติความเป็นมาของแหล่งโบราณสถานดังกล่าว พร้อมกับแผนที่แสดงตำแหน่งของสถานที่ตั้ง แนวคูเมือง เป็นเส้นขอบที่มีความสำคัญในอดีต โดยเป็นสิ่งที่แสดงขอบเขตพื้นที่เมือง ในปัจจุบันได้มีการบำรุงรักษา และบูรณะขึ้นใหม่โดยทางเทศบาลเมืองลำพูนซึ่งนับเป็นนิมิตหมายอันดี ทางผู้ศึกษาเห็นควรรักษาให้มีการบำบัดน้ำบริเวณคูเมืองให้มีคุณภาพน้ำที่ดีตลอดเวลา ตลอดจนผันน้ำจากแม่น้ำกวังเพื่อให้อุณหภูมิเมืองมีน้ำเต็มคูเมือง และเป็นการเพิ่มปริมาณออกซิเจนขึ้นเกิดจากไหลเวียนของน้ำ นอกจากนี้ในบริเวณรอบคูเมืองทั้งสองด้านจัดให้มีการปลูกพืชคลุมดินประเภทหญ้า และจัดให้มีการสร้างสวนหย่อมขึ้นบางจุด ซึ่งเป็นการสร้างความต่อเนื่องอย่างเป็นจังหวะ (Rhythm) โดยการใช้วัสดุพืชประเภทไม้พุ่ม เพื่อเพิ่มความร่มรื่นให้กับพื้นที่ดังกล่าว ในส่วนของแม่น้ำกวัง ซึ่งเป็นเส้นขอบธรรมชาติที่สำคัญของตัวเมืองเก่าทางด้านตะวันออก ทางผู้ศึกษา เห็นสมควรย้ายสโมสรข้าราชการจังหวัดลำพูน เพื่อจัดสร้างเป็นสวนสาธารณะซึ่งเป็นแหล่งพักผ่อนของคนที่อยู่ภายในเมือง และจัดทำเขื่อนถาวรเพื่อป้องกันแนวริมฝั่งทวดตัว พร้อมกับทำการปลูกพืชคลุมดินประเภทหญ้าในบริเวณริมฝั่ง นอกจากนี้ควรทำบันไดหรือท่าขึ้นเป็นระยะตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติที่ร่มรื่นริมฝั่งน้ำ นอกจากนี้เพื่อใช้ประโยชน์ในเทศกาลต่าง ๆ เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง เป็นต้น จัดปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อเพิ่มความร่มรื่นให้กับพื้นที่ดังกล่าวและจัดให้มีกิจกรรมทางน้ำ เช่น เรือเช่า เรือถีบ บริการให้เช่าเที่ยวชมเมืองลำพูนทางน้ำในระยะที่ไม่ไกลมากนัก ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างให้เกิดความน่าสนใจกับตัวเมืองมากขึ้น และยังเป็นปัจจัยทำให้คุณภาพของแม่น้ำกวังดีขึ้นกว่าปัจจุบัน เส้นขอบประเภทอาคารพาณิชย์ ควรมีการกำหนด วัสดุ สี ขนาดความสูงและระยะถอยร่น สำหรับทางเท้า และสำหรับการปลูกต้นไม้ เพื่อความเป็นระเบียบ ความร่มรื่น และควรมีเอกลักษณ์ของเมืองประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมดั้งเดิม

6. ย่าน เป็นบริเวณที่มีความคล้ายคลึงกันกับสภาพแวดล้อมกายภาพ ความคล้ายคลึงกันกับเงาของสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความคล้ายคลึงของกิจกรรมที่เกิดขึ้น โดยที่ย่าน

เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบเมือง ซึ่งย่านแต่ละประเภทจะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ส่งผลทำให้ข้อ เสนอแนะในการปรับปรุงโครงสร้างทางด้านจินตภาพของย่านไม่สามารถกำหนด เฉพาะลงไปได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างลักษณะเฉพาะให้กับย่าน ทางผู้ศึกษาขอกล่าวถึงแนวทางการปรับปรุงย่านโดยสังเขปกล่าวคือ ทางผู้ศึกษาเห็นควรออกข้อบังคับ พระราชบัญญัติ หรือเทศบัญญัติขึ้นมาควบคุม เฉพาะย่าน ประกอบด้วย ควบคุมประเภทของการใช้ที่ดินทั้งนี้ประเภทของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในย่านควรมีความสอดคล้องส่งเสริมซึ่งกันและกัน ควบคุมรูปแบบทางด้านสถาปัตยกรรม และกำหนดความสูง สี และวัสดุที่ใช้ให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของตัวเมืองเก่า ควบคุมความหนาแน่นโดยกำหนดอัตราส่วนพื้นที่อาคาร กำหนดระยะเวลาถอยร่นของอาคารจากแนวถนน ควบคุมรูปแบบของสิ่งก่อสร้างประกอบภูมิทัศน์ เมืองในแต่ละย่านให้มีความกลมกลืนกัน รวมไปถึงรูปแบบของป้ายในแต่ละย่านจะต้องกำหนดความสูง ตำแหน่งที่ตั้ง และรูปแบบข้อความที่ใช้ เป็นต้น โดยในการออกแบบสิ่งประกอบทางด้านภูมิทัศน์ ควรจะสื่อถึงลักษณะเฉพาะของแต่ละย่านด้วย เพื่อที่จะเป็นส่วนช่วยในการรับรู้ของผู้ที่เข้าไปดูย่านดังกล่าว นอกจากนี้ในแต่ละย่านควรแสดงขอบเขตอาณาบริเวณที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ที่เข้ามาในย่านได้มองเห็นภาพรวม ส่งผลให้เกิดการรับรู้ถึงความ เป็นย่านดังกล่าวมากขึ้น เช่น การเลือกใช้ต้นไม้ชนิดเดียวกันปลูกภายในย่าน การใช้วัสดุปูพื้นรูปแบบเดียวกันโดยต่อเนื่องภายในบริเวณย่าน การใช้สิ่งประกอบทางภูมิทัศน์ที่มีรูปแบบเดียวกันประดับภายในย่าน เช่น หุ่น ม้านั่ง เสาไฟฟ้า ดงขยะ กะบะต้นไม้ เป็นต้น และควรสื่อถึงเอกลักษณ์ของย่านนั้น ๆ ด้วย โดยจุดประสงค์ในการปรับปรุงโครงสร้างทางจินตภาพของย่าน เพื่อเป็นส่วนช่วยในการรับรู้ของผู้ที่เข้ามาดูตัวย่าน ส่งผลให้เกิดความประทับใจและ เก็บ เป็นภาพอยู่ในความทรงจำตลอดไป

7. ภูมิสัญลักษณ์ เป็นองค์ประกอบทางด้านกายภาพของ เมืองอีกประเภทหนึ่งซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากสภาพแวดล้อมโดยรอบ เป็นสิ่งที่ช่วยในการกำหนดทิศทางภายในเมืองและอ้างอิงตำแหน่ง ดังนั้น เพื่อเป็นการปรับปรุงเสริมสร้างภูมิสัญลักษณ์ให้มีความโดดเด่นเป็นที่สังเกตและจดจำได้ง่าย ทางผู้ศึกษาเห็นควรพิจารณาจำกัดภูมิสัญลักษณ์ซึ่ง เป็นจุดเด่นไว้คุณภาพซึ่งอาจก่อให้เกิดการลดคุณค่าของภูมิสัญลักษณ์ซึ่งมีความสำคัญลง เช่น ป้ายโฆษณาของสถาบันการเงินในเขตตัวเมืองเก่าที่มีความสูงใกล้เคียงกับองค์พระธาตุเมื่อมองระยะไกล ส่งผลทำให้คุณค่าทางด้านสถาปัตยกรรมขององค์พระธาตุลดลง เพื่อเป็นการเสริมคุณค่าให้กับภูมิสัญลักษณ์ควรพยายามให้มีสิ่งก่อสร้างมาบดบังทัศนียภาพที่ดีของตัวเมือง และพยายามเปิดพื้นที่บางจุดเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ภูมิสัญลักษณ์มีความโดดเด่น เป็นสง่า นอกจากนี้ควร เสริมให้ภูมิทัศน์บางจุดมีความ

เด่นชัดและน่าสนใจ โดยการปลูกต้นไม้เป็นแนวในการนำสายตาไปสู่ภูมิสัญลักษณ์ที่ต้องการให้ความสำคัญ เป็นพิเศษในบริเวณที่ต้องการเน้น และในการให้ความสำคัญกับภูมิสัญลักษณ์ควรออกมาตรการควบคุมความสูง สี และรูปทรงของอาคาร สิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในบริเวณโดยรอบให้มีลักษณะที่กลมกลืนกับภูมิสัญลักษณ์ เพื่อช่วยในการส่งเสริมให้ภูมิสัญลักษณ์มีความโดดเด่นและง่ายต่อการจดจำ

8. สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ ควรคำนึงถึงรูปแบบเดิมของท้องถิ่น โดยนำเอารูปแบบของสิ่งก่อสร้างที่มีอยู่ในบริเวณดั้งเดิมมาเป็นแนวทางในการออกแบบ ซึ่งจะเป็นส่วนในการช่วยสร้างให้เกิดเอกลักษณ์ของพื้นที่ตัวเมืองเก่าได้เป็นอย่างดี เช่น การจัดทำป้ายชื่อถนน ชื่อซอย โดยนำเอาเอกลักษณ์ของเมืองมาเป็นส่วนช่วยในการออกแบบ เป็นต้น นอกจากนี้ควรคำนึงถึงความกลมกลืนของสิ่งประกอบบริเวณทั้งหมดภายในเขตตัวเมืองเก่า โดยที่รูปแบบของสิ่งก่อสร้างหรือสิ่งประกอบบริเวณของแต่ละย่านควรมีความกลมกลืนต่อเนื่องไปด้วยกันทั้งหมด รวมไปถึงวัสดุที่ใช้ และสีสีนในการออกแบบ

9. ในการติดตั้งป้ายโฆษณาภายในเขตตัวเมืองเก่า ควรมีการควบคุมขนาด ชนิดของป้ายโฆษณา ลักษณะการติดตั้งและบริเวณที่ทำการติดตั้ง นอกจากนี้ควรมีการกำหนดรูปแบบ ค่าแห่งที่ตั้งของป้ายโฆษณา รวมไปถึงขนาดให้เข้ากับสภาพแวดล้อมโดยรอบ

10. ในการวางสายสาธารณูปโภคประเภท สายไฟฟ้า สายโทรศัพท์ บริเวณที่เน้นความสำคัญทางด้านทัศนียภาพของเมือง ควรจัดทาลงท่อเดินสายใต้ดินทั้งหมด เพื่อเสริมสร้างทัศนียภาพให้กับบริเวณดังกล่าว

พื้นที่บริเวณที่ 2 พื้นที่พัฒนาเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในด้านการค้า

สถานที่ตั้ง บริเวณสำนักงานเทศบาล เมืองลำพูน

สภาพปัจจุบัน

จากการที่จังหวัดลำพูนได้รับเลือกให้เป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือโดยการนิคมอุตสาหกรรม เพื่อจัดตั้งให้เป็นฐานในการผลิตภาคอุตสาหกรรมของภูมิภาค ส่งผลทำให้ประชาชนภายในจังหวัดลำพูนและจังหวัดใกล้เคียงมีงานทำเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแนวโน้มของการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดลำพูนจะขยายตัวในอัตราค่อนข้างสูง โดยมีภาคอุตสาหกรรมเป็นตัวนำ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากความไม่แน่นอนของราคาพืชผล ปัญหาเรื่องน้ำที่ไม่เพียงพอสำหรับการเกษตร ดังนั้นประชาชนชาวเมืองลำพูนซึ่งในอดีตเคยเป็นแรงงานในภาคเกษตรกรรมเริ่มหันเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น อันเป็นผลมาจากการทำงานในภาคอุตสาหกรรมมี

รายได้ค่อนข้างสูง และแน่นอนกว่า จากสภาพการณ์ดังกล่าวส่งผลทำให้เศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดดีกว่าในอดีตเป็นอย่างมาก ก่อให้เกิดโครงการต่าง ๆ มากมายในอนาคต ดังนั้นทางผู้ศึกษาเห็นสมควรในการเตรียมพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านการค้าในอนาคต และเป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้กับพื้นที่ดังกล่าว ทางผู้ศึกษาได้ใช้แนวทางด้านจินตภาพ เข้ามาช่วยเสริมในพื้นที่ดังกล่าวอย่างต่อเนื่องต่อไป

วัตถุประสงค์และหลักการ

1. เพื่อเตรียมพื้นที่สำหรับรองรับการขยายตัวทางด้านการค้า อันเกิดจากผลิตภัณฑ์ทางด้านอุตสาหกรรมของโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมและโรงงานในจังหวัดลำพูน
2. เพื่อส่งเสริมให้เกิดศูนย์ชุมชนแห่งใหม่ เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของศูนย์ชุมชนเดิม ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางกิจกรรมในทุก ๆ ด้าน
3. เพื่อพัฒนาพื้นที่ภายในตัวเมืองลำพูนให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. เพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ต่อผู้เข้ามาเรียนรู้ในตัวเมืองว่า เมืองที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นพื้นที่อนุรักษ์ สามารถอยู่ควบคู่กับเมืองที่เป็นฐานการผลิตในภาคอุตสาหกรรมซึ่งเป็นพื้นที่พัฒนาได้ ในลักษณะที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน
5. เพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ อันเกิดจากโรงงานภายในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ และโรงงานในจังหวัดลำพูน

แนวทางในการปรับปรุงโครงสร้างทางด้านจินตภาพ

1. ทางเข้าพื้นที่ เพื่อความสะดวกในการรับรู้ว่ากำลังเดินทางเข้าสู่พื้นที่พัฒนาเพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านการค้า ทางผู้ศึกษาเห็นควรสร้างบรรยากาศโดยเน้นที่กิจกรรมการค้า และผู้คนที่มาประกอบกิจกรรมในบริเวณดังกล่าว โดยที่รูปแบบอาคารสิ่งปลูกสร้างควรมีความทันสมัย ซึ่งสามารถถ่ายทอดให้ผู้ที่มาถึงพื้นที่ดังกล่าวทราบได้ว่ากำลังจะเข้าสู่พื้นที่ย่านการค้า โดยทางเข้าควรมีป้ายแสดงตำแหน่งและรายชื่อของร้านค้า นอกจากนี้ทางเดินเข้าสู่พื้นที่โครงการควรจัดทำโครงสร้างหลังคาเพื่อปกคลุมทางเดิน (Arcade) เพื่อเป็นการแนะนำการเข้าสู่พื้นที่เป็นเบื้องต้น
2. เส้นทาง ซึ่งทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของพื้นที่เข้าด้วยกัน ดังนั้นเพื่อเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศให้กับทางเดินในพื้นที่ ควรให้ความสำคัญของความเป็นระเบียบเส้นทางเดินเป็นประการแรก ส่วนประกอบที่ใช้ในการตกแต่งทางเท้าควรอยู่ในตำแหน่งที่

เหมาะสมกลมกลืนกับบริเวณโดยรวม เช่น ต้นไม้ เสาไฟฟ้า บ้ายต่าง ๆ ดังขยะ ผู้โทรศัพท์ รวมไปถึงป้ายบอกชื่อร้านและป้ายประกาศของพื้นที่ดังกล่าว ส่วนการตกแต่งทางเท้าอาจกระทำโดยเพิ่มสีสันลวดลายบนพื้นผิว การประดับประดาด้วยไม้พุ่มที่มีสีสัน เพื่อเป็นการเพิ่มบรรยากาศในพื้นที่ที่มีความร่มรื่น นอกจากนี้ควรสนับสนุนให้มีกิจกรรมอื่น ๆ ระหว่างทางเป็นจุด ๆ เช่น ร้านขายน้ำ ร้านขายหนังสือ และร้านขายสินค้าอื่น ๆ เท่าที่จำเป็น เพื่อเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริม เพิ่มชีวิตชีวาให้กับพื้นที่ทางเดิน

3. ศูนย์ชุมชน ทางผู้ศึกษาเห็นควรกำหนดจุดนัดพบบริเวณ ทางเข้าก่อนถึงพื้นที่อาคารโดยบริเวณดังกล่าวอาจจัดให้เป็นลานกว้างสำหรับนั่งรอ โดยบริเวณลานแห่งนี้ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ผู้คนผ่านไปมา เป็นจำนวนมาก และในบริเวณดังกล่าวจัดให้เป็นพื้นที่แสดงผลภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นภายในจังหวัดลำพูน ประวัดิความเป็นมาของจังหวัดลำพูนและนิคมอุตสาหกรรม เพื่อเป็นการแนะนำเป็นเบื้องต้น และในบริเวณใจกลางพื้นที่อาจจัดให้เป็นลานสำหรับพักผ่อนหย่อนใจ โดยจัดให้มีเก้าอี้ม้านั่งสำหรับพักผ่อน และนำน้ำพุมาช่วยในการตกแต่งพื้นที่ในบริเวณดังกล่าว เพื่อเป็นการสร้างจุดสนใจและช่วยทำให้บรรยากาศร่มรื่น เกิดความเพลิดเพลินต่อผู้พบเห็น

4. เส้นขอบ ในบริเวณขอบเขตพื้นที่ดังกล่าวทางผู้ศึกษาเห็นสมควรให้ปลูกต้นไม้ยืนต้น เพื่อแนวป้องกันอาณาบริเวณให้ห่างต่อการรับรู้ว่ากำลังเข้ามาสู่พื้นที่ดังกล่าว นอกจากนี้การปลูกต้นไม้ยืนต้นยังทำให้บรรยากาศในบริเวณนั้นมีความร่มรื่นและเป็นการป้องกันฝุ่นละอองเป็นการเบื้องต้น และในบริเวณทางเดินก่อนเข้าถึงพื้นที่ควรปลูกไม้พุ่มหลากสีสัน เพื่อเป็นการนำสายตาไปสู่บริเวณพื้นที่จัดแสดงสินค้าอุตสาหกรรม

5. ยาน ในบริเวณที่จัดแสดงผลภัณฑ์ดังกล่าวทางผู้ศึกษาเห็นสมควรจัดแสดงสินค้าที่มีความคล้ายคลึงกับในประเภทของผลิตภัณฑ์มาจัดรวมกันเป็นกลุ่ม เพื่อง่ายต่อการรับรู้ของผู้พบเห็น และความเป็นระเบียบของสถานที่จัดแสดงผลภัณฑ์ เช่น ยานผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ ยานผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง ยานผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ เป็นต้น โดยในแต่ละยานควรมีรูปแบบ สี วัสดุที่เมื่อมองโดยรวมจะมีลักษณะไม่แตกต่างกันจนเกินไป แต่ก็ยังคงความแสดงถึงลักษณะเฉพาะของแต่ละยาน

6. ภูมิสัญลักษณ์ เป็นส่วนที่ช่วยในการกำหนดทิศทาง และจุดอ้างอิงตำแหน่ง ดังนั้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างให้ภูมิสัญลักษณ์มีความโดดเด่นง่ายต่อการอ้างอิง ทางผู้ศึกษาเห็นควรช่วยนำสายตาผู้เข้าไปรับรู้ในพื้นที่ไปยังภูมิสัญลักษณ์ที่ต้องการสร้างจุดสนใจ เป็นพิเศษด้วยแนวต้นไม้ ซึ่งทำหน้าที่เป็นเส้นขอบของทางเดิน นอกจากนี้ในการนำสายตาไปสู่บริเวณภูมิสัญลักษณ์อาจเน้น

ด้วยแนวของทางเดินที่ออกแบบลวดลายเป็นพิเศษ

7. ในส่วนของป้ายบอกสถานที่ (Identification Sign) ป้ายบอกทิศทาง (Directional Sign) ป้ายบอกกฎข้อบังคับ (Regulation Sign) ป้ายบอกข้อมูลข่าวสาร (Demomstration Sign) เพื่อความเป็นระเบียบและความแจ้งชัดในการสื่อสาร ป้ายเหล่านี้ควรมีการจัดวางอย่างเป็นระบบ ในการออกแบบควรคำนึงถึงความชัดเจน ตำแหน่งของการติดตั้ง และรูปแบบของป้ายควรมีความกลมกลืนกันทั้งหมด รวมไปถึงวัสดุ และสีที่ใช้ในการออกแบบ นอกจากนี้ในการออกแบบ ควรนำเอกลักษณ์ของสถานที่ มาเป็นส่วนช่วยในการออกแบบ

8. ในส่วนของการประชาสัมพันธ์พื้นที่ดังกล่าว ควรมีการขอความร่วมมือไปยังส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดลำพูน สำนักงานประชาสัมพันธ์เทศบาลเมืองลำพูน สำนักงานประชาสัมพันธ์การนิคมอุตสาหกรรม เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์พื้นที่อีกหนทางหนึ่ง และในส่วนของทีมที่โครงการ ควรมีการวางแผนการประชาสัมพันธ์โดยวิธีสื่อต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เช่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น วิทยุท้องถิ่น และทำการออกแบบแผ่นพับ ป้ายโฆษณา ในการประชาสัมพันธ์พื้นที่ตามจุดต่าง ๆ

พื้นที่บริเวณที่ 3 พื้นที่พัฒนาเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในด้านบริการ

สถานที่ตั้ง บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 114

สภาพปัจจุบัน

สืบเนื่องมาจากในปัจจุบันจังหวัดมีความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจค่อนข้างสูง ผนวกกับการขึ้นน้ำให้จังหวัดลำพูน เป็นฐานการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ส่งผลทำให้มีผู้คนเข้ามาลงทุนในภาคอุตสาหกรรมที่จังหวัดลำพูนเพิ่มมากขึ้น ผนวกกับทางจังหวัดลำพูนมีศักยภาพทางด้านท่องเที่ยวประเภท ประวัติศาสตร์ ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมค่อนข้างสูง แต่ทางจังหวัดลำพูนยังไม่มีโรงแรมที่ได้มาตรฐานในระดับที่สามารถรองรับการจัดประชุมสัมมนา และเป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเป็นกลุ่มใหญ่ ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในนิคมอุตสาหกรรมทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ผนวกกับแขกผู้มาเยี่ยมเยือนญาติพี่น้องของทาง เมืองลำพูนที่เดินทางมาจากต่างจังหวัด ส่งผลทำให้ในการจัดสัมมนา ในการรับรองแขก และนักท่องเที่ยวต้องไปอาศัยสถานที่ของจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้เกิดเงินเหล่านั้นตกอยู่ในจังหวัด เชียงใหม่มากกว่าจังหวัดลำพูน จากสภาพการณ์ดังกล่าว จังหวัดลำพูน จึงเปรียบเสมือนเป็นแค่เมืองผ่านไปจังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นในการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในอนาคต ทางผู้ศึกษาเห็นควรจัดให้

มีการก่อสร้างสถานที่พักประเภทรีสอร์ท เพื่อเป็นการดึงดูดผู้คน นักท่องเที่ยว ผู้บริหาร และกลุ่มต่าง ๆ ที่กำลังมาข้างหน้า ให้เข้ามาใช้เวลาในการพักอาศัยอยู่ในจังหวัดลำพูนให้มากที่สุด และเป็นการสร้างสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ภายในจังหวัดลำพูน นอกจากนี้ยังเป็นการรองรับการขยายตัวของเมืองในอนาคตอันเกิดจากโครงการ เมืองแฝด เชียงใหม่-ลำพูน

วัตถุประสงค์และหลักการ

1. เพื่อจัดสร้างสถานที่พักที่ได้มาตรฐานในการจัดประชุมสัมมนา และรองรับผู้เข้ามาเยี่ยมเยือนจังหวัดลำพูนในโอกาสต่าง ๆ
2. เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีเวลาในการท่องเที่ยวและทำความรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวภายในลำพูนดีขึ้น และสามารถแนะนำให้คนอื่น ๆ มาท่องเที่ยวในสถานที่ดังกล่าวต่อไป
3. เพื่อรองรับสถานที่พักในช่วงเทศกาลต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากระยะทางจากจังหวัดลำพูน ไปสู่จังหวัดเชียงใหม่ทางไกลจนเกินไป
4. เพื่อเป็นการสร้างศูนย์ชุมชนแห่งใหม่ให้กับเมืองลำพูน ในด้านการบริการเพื่อรองรับการขยายตัวอันเกิดจากโครงการต่าง ๆ ในอนาคต
5. เพื่อเป็นการสร้างศูนย์ประชาสัมพันธ์ ในการให้ข้อมูลข่าวสารทางด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัดลำพูน เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีการจัดตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวขึ้นภายในจังหวัด
6. เพื่อเป็นการสร้างสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ให้กับประชาชนชาวเมืองลำพูนและผู้เข้ามาเยี่ยมเยือนภายในจังหวัดลำพูน

แนวทางในการปรับปรุงโครงสร้างทางด้านจิตนภาพ

1. ทางเข้าพื้นที่ ทางผู้ศึกษาเห็นควรสร้างบรรยากาศ โดยนำเอาจุดเด่นทางสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ผสมผสานกับสิ่งที่มีนัยสำคัญทางวัฒนธรรม เพื่อเป็นการปกป้องถึงสถานที่ซึ่งเป็นที่พักประเภทรีสอร์ท โดยเน้นบรรยากาศที่ดูร่มรื่น น่าที่จะเข้าไปพักผ่อน
2. เส้นทาง ทางผู้ศึกษาเห็นควรเสริมทัศนภาพของการเข้าสู่พื้นที่โครงการ โดยใช้วัสดุพืชพันธุ์ปลูก เป็นแนวยาวบริเวณริมทาง เพื่อเป็นการนำสายตาเข้าสู่พื้นที่โครงการ ในระหว่างเส้นทางควรมีระบอบป้ายบอกทิศทางที่ชัดเจนโดยวางตามตำแหน่งที่เหมาะสม เพื่อช่วยใน

การอ้างอิงตำแหน่งและช่วยในการกำหนดทิศทาง

3. ทางเท้า ทางผู้ศึกษาเห็นควรคำนึงถึงความต่อเนื่อง ความปลอดภัยในการสัญจรในแง่ของสวัสดิภาพในการเดิน พื้นผิวของทางเท้าควรได้รับการออกแบบให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่โครงการ นอกจากนี้ในบางจุดควรเพิ่มทางเดินลาดเพื่อเป็นการลดภาระของทางสัญจรในทางเดินหลัก และยังเป็นการช่วยสร้างบรรยากาศของการเดินที่ดีขึ้นด้วย ส่วนสิ่งของประกอบทางเท้า เช่น ถังขยะ ตู้โทรศัพท์ บ้ายนอกสถานที่ต่าง ๆ ควรจัดวางในตำแหน่งที่กลมกลืนกับบริเวณโดยรวม และไม่กีดขวางผู้คนที่เดินสัญจรไปมา และในบางจุดอาจสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมอื่น ๆ บนทางเท้าในช่วงที่มีความกว้างมากพอ เช่น ชุมชนย่น้ำ ชุมชนย่น้ำ เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินในการเดิน แต่ทั้งนี้ต้องควบคุมรูปแบบและการจัดวางให้อยู่ในระเบียบ

4. ศูนย์ชุมชน ทางผู้ศึกษาเห็นควรจัดให้มีการตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารทางด้านการท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์จังหวัดในบริเวณพื้นที่โครงการดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องมาจากทางจังหวัดยังไม่มีการจัดตั้งศูนย์ฯ ที่ข่าวสารทางด้านการท่องเที่ยว ส่งผลทำให้การเดินทางเข้ามาของนักท่องเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวภายในจังหวัดทำได้อย่างไม่ทั่วถึง ทั้งนี้ศูนย์ชุมชนดังกล่าวควรจัดตั้งก่อนเข้าถึงพื้นที่โครงการเพื่อความเป็นสัดส่วน ในบริเวณหน้าทางเข้าที่พักควรจัดแสดงประวัติความเป็นมาของเมือง สถานที่ท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นเมือง และทำการจัดจำหน่ายสินค้าที่ระลึก นอกจากนี้ในช่วงเทศกาลต่าง ๆ ควรจัดแสดงประวัติความเป็นมา ชั้นตอนที่นักท่องเที่ยวควรปฏิบัติและวางตัว เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น ในช่วงกลางคืนควรจัดให้มีการแสดงพื้นเมือง เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมให้ดำรงอยู่ตลอดไป นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความประทับใจต่อผู้มาพบเห็นอีกหนทางหนึ่งด้วย สถานที่จัดแสดงควรมีการออกแบบ โดยคำนึงถึงเอกลักษณ์ของหัวเมืองลุ่มน้ำ เป็นสำคัญ ส่วนศูนย์ชุมชนแห่งอื่นก็เช่นกันควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อมโดยรวม

5. เส้นขอบ ทางผู้ศึกษาเห็นควรปลูกต้นไม้ยืนต้น เพื่อเป็นการแสดงขอบเขตของพื้นที่โครงการและเป็นการจ่ายต่อการรับรู้ของผู้ที่เข้ามาสู่พื้นที่โครงการ นอกจากนี้บางช่วงของทางเดินระหว่างที่พักอาจจัดทำเป็นลักษณะทางเดินมีหลังคา(Arcade) เพื่อประโยชน์ในการใช้งานและเป็นส่วนช่วยทำให้เกิดความต่อเนื่อง ส่วนเส้นขอบของบริเวณแม่น้ำกวังควรปรับปรุงให้เกิดทัศนียภาพที่สวยงาม ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมภายนอกของเส้นขอบดังกล่าวมีศักยภาพในการปรับปรุงให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมในบริเวณเส้นขอบดังกล่าว เช่น จัดให้มีการท่องเที่ยวโดยใช้เส้นทางน้ำ สำหรับนักท่องเที่ยวเข้ามาพักในรีสอร์ทและประชา

ชนชาวเมืองโดยทั่วไป เพื่อส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมในบริเวณเส้นขอบดังกล่าว ในการเที่ยวชมทัศนียภาพและสภาพแวดล้อมของเมือง แต่ทั้งนี้ทางผู้จัดควรจัดเตรียมถังขยะ เพื่อมิให้ผู้เดินทางเที่ยวชมทิ้งขยะลงไปในแม่น้ำกว้าง เป็นต้น

6. ย่าน ทางผู้ศึกษาเห็นควรมีการจัดวางตำแหน่งให้มีความเหมาะสมโดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยและความสัมพันธ์ระหว่างย่านต่าง ๆ ในพื้นที่โครงการเป็นสำคัญ นอกจากนี้ในส่วนของรูปแบบทางด้านสถาปัตยกรรม ความสูง สี และวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง ควรกลมกลืนกันทั้งหมด โดยยังคงรักษารูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นเมืองเป็นสำคัญ และในจุดของพื้นที่บริเวณเส้นขอบแม่น้ำกว้างควรได้รับการดูแล เป็นพิเศษมิให้ทำลายสภาพภูมิทัศน์ของเมืองโดยรวม เพื่อความชัดเจนในการรับรู้ย่าน อาจเลือกใช้ต้นไม้ชนิดเดียวกับมาปลูกภายในย่านต่าง ๆ การเลือกใช้วัสดุปูพื้นรูปแบบเดียวกันอย่างค่อเนื่องในบริเวณย่านต่าง ๆ และเลือกใช้สิ่งประกอบทางภูมิทัศน์ที่มีรูปแบบเดียวกันประดับภายในย่าน โดยในพื้นที่ดังกล่าวนอกจากจะเป็นสถานที่ซึ่งใช้ในการพักผ่อนควรจัดให้มีย่านสำหรับผู้พักอาศัยได้ออกกำลังกายในลักษณะของศูนย์สุขภาพ ย่านจัดแสดงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของเมืองในลักษณะการจำลองศูนย์วัฒนธรรมมาจัดแสดงเป็นศูนย์ย่อย เพื่อเป็นการแนะนำให้นักท่องเที่ยวมีความคุ้นเคยกับจังหวัดลำพูนมากขึ้น ในบริเวณสวนอาหารภายในรีสอร์ท ซึ่งตั้งอยู่ติดกับลำน้ำแม่กวาง ควรจัดให้มีการแสดงพื้นเมือง เพื่อเป็นการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมของทางจังหวัด

7. ภูมิสัญลักษณ์ ทางผู้ศึกษาเห็นควรจัดให้มีการก่อสร้างลานเพื่อการพักผ่อนแบบสงบ (Passive Recreation) ซึ่งประกอบด้วย การนั่งเล่น เดินเล่น นั่งคุยกัน ลานเพื่อการพักผ่อนออกกำลังกาย (Active Recreation) ซึ่งประกอบด้วย สถานที่เล่นกีฬาบางประเภท การออกกำลังกาย สนามเด็กเล่น โดยจัดให้มีเก้าอี้สำหรับนั่งพักผ่อน หุ้มบริการขายเครื่องดื่ม อาหารว่างในบริเวณลานดังกล่าว นอกจากนี้ควรจัดให้มีลานที่จัดขึ้น เพื่อช่วยเสริมให้ภูมิสัญลักษณ์มีความเด่นชัดและน่าสนใจมากขึ้น เช่น ลานน้ำพุ รูปปั้นปฏิมากรรม หอนาฬิกา เป็นต้น

8. ที่จอดรถ ทางผู้ศึกษาเห็นควรจัดระบบให้มีความสัมพันธ์กับสถานที่ เพื่อความสะดวกในการหาทิศทาง อาจมีป้ายชี้ทางประกอบในบริเวณที่จอดรถอยู่ห่างจากจุดหมายปลายทาง การเตรียมพื้นที่รองรับรถควรคำนึงถึงมุมมองต่อสถานที่ดังกล่าว เนื่องจากที่จอดรถมักเป็นสถานที่ซึ่งมีความสับสนวุ่นวายโดย เฉพาะอย่างยิ่งรถทัศนอาจรคันใหญ่อาจทำให้บดบังมุมมอง ซึ่งทางสถานที่ดังกล่าวต้องการเน้น เป็นที่หมายตาพิเศษ นอกจากนี้เพื่อบรรยากาศความร่มรื่นของสถานที่จอดรถ อาจแทรกช่องปลูกต้นไม้ระหว่างช่องจอดรถด้วย

พื้นที่บริเวณที่ 4 พื้นที่พัฒนาเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในด้านการขนส่ง
สถานที่ตั้ง บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 114

สภาพปัจจุบัน

สืบเนื่องในอนาคตอันใกล้ภายในจังหวัดลำพูน ก่อตั้งจะเกิดโครงการที่มีผลกระทบ ต่อตัวจังหวัดโดยตรงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นั่นคือ โครงการ เมืองแฝด เชียงใหม่-ลำพูน ซึ่งมุ่งเป็น ำให้มีการจัดระบบบริการพื้นฐาน และโครงข่ายคมนาคมขนส่งที่มีประสิทธิภาพ ในการเชื่อมโยง ระหว่างจังหวัด เชียงใหม่กับลำพูน และฐานในการผลิตของจังหวัด เชียงใหม่และลำพูน นอกจากนี้ การเตรียมตัวของจังหวัดลำพูน เพื่อรองรับโครงการสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจในด้านของฐานการผลิต ภาคอุตสาหกรรม ดังนั้นจังหวัดลำพูนเหมาะที่ทำการลงทุนทางด้านการขนส่ง เนื่องจากโครงข่าย ด้านการคมนาคมทางบกค่อนข้างดี และที่ดินยังมีที่ว่างพอ ผนวกกับราคาที่ดินในจังหวัดลำพูนไม่ แพงมากเหมือนกับจังหวัด เชียงใหม่ โดยที่ดินซึ่งจะพัฒนาเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในด้ว การขนส่งจะแยกเป็น 2 ส่วนประกอบด้วย ส่วนแรกเป็นการย้ายสถานีขนส่งจังหวัดซึ่งตั้งอยู่ภายใน เขตเทศบาลมายังบริเวณพื้นที่ดังกล่าว ส่วนที่สองเป็นโครงการสร้างจุดขนถ่ายสินค้า(Truck Ter minal) เพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจในอนาคต

วัตถุประสงค์และหลักการ

1. เพื่อลดปัญหาทางด้านการจราจรภายในตัว เมืองลำพูนและตัว เมือง เชียงใหม่ ภายหลังการเกิดโครงการ เมืองแฝด เชียงใหม่-ลำพูน
2. เพื่อพัฒนาที่ดินภายใน เทศบาล เมืองลำพูนให้เกิดประโยชน์สูง
3. เพื่อรองรับการขยายตัวทาง เศรษฐกิจอันเกิดจากโครงการต่าง ๆ อนาคต
4. เพื่อให้เกิดการจ้างงานขึ้นภายในจังหวัดลำพูน นามาชั่งรายได้ เข้าสู่ตัว จังหวัด
5. เพื่อสร้างศูนย์ชุมชนแห่งใหม่ขึ้นภายในจังหวัดลำพูน
6. เพื่อเป็นสถานที่ในการพักสินค้า รอลำเลียงเข้าสู่ตัว เมือง เชียงใหม่

แนวทางในการปรับปรุงโครงสร้างทางด้านจินตภาพ

1. ทางเข้าพื้นที่โครงการ ทางผู้ศึกษาเห็นควรจัดสร้างทาง เข้าของพื้นที่โครง การ ในลักษณะเปิดโล่งเพื่อให้ผู้ที่ผ่านไปมารับรู้ถึงสภาพความเป็นย่านสถานีขนส่ง ที่มีกิจกรรมที่อู

ศึกษาค้นคว้าที่เข้ามาประกอบกิจกรรมในบริเวณดังกล่าว และรถโดยสารที่เข้ามารับและส่งผู้โดยสาร

2. เส้นทาง ทางผู้ศึกษาเห็นควรคำนึงถึงความสะดวก (Convenience) และความปลอดภัย (Safety) เป็นอันดับแรก โดยควรมีการกำหนดของทางวิ่งของรถโดยสาร ช่องทางเดินที่ชัดเจน ควรมีการกำหนดจุดทางข้ามไปยังตัวสถานีขนส่ง และสัญญาณเตือนที่ติดตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมมองเห็นได้ชัดเจน ตลอดเส้นทางควรมีไฟแสงสว่าง เพื่อเป็นการเพิ่มสวัสดิภาพแก่คนเดินเท้า

3. ทางเดินเท้า ทางผู้ศึกษาเห็นควรคำนึงถึงความต่อเนื่อง ความปลอดภัย ในการออกแบบของพื้นผิวควรมีลวดลายที่กลมกลืนกับบรรยากาศโดยรอบ นอกจากนี้ต้องคำนึงถึงความคงทนถาวรต่อการใช้สอยและง่ายต่อการบำรุงรักษา และส่วนประกอบของทางเดินเท้าควรจัดวางในตำแหน่งที่เหมาะสมไม่กีดขวางทางเดินเท้า

4. ศูนย์ชุมชน ทางผู้ศึกษาเห็นควรจัดให้มีศูนย์ประชาสัมพันธ์ จุดนัดพบ ศูนย์ให้ข้อมูลข่าวสารทางด้านการท่องเที่ยวในลักษณะศูนย์ย่อยของสำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดลำพูน โดยศูนย์ดังกล่าวจัดให้เป็นศูนย์บริการข่าวสารในด้านของสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัด แนะนำสถานที่พักภายในจังหวัด แนะนำร้านอาหาร แนะนำสถานที่จำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับจังหวัดลำพูน เป็นเบื้องต้น

5. เส้นทาง ทางผู้ศึกษาเห็นสมควรปรับปรุงขอบเขตของพื้นที่โครงการให้ชัดเจน เพื่อช่วยให้ผู้เดินทางเข้าสู่พื้นที่โครงการง่ายต่อการรับรู้ โดยอาจทำการปลูกต้นไม้ยืนต้น เพื่อเป็นการแสดงขอบเขต และเป็นการสร้างบรรยากาศความร่มรื่นให้กับบริเวณพื้นที่โครงการ นอกจากนี้ในส่วนที่เชื่อมต่อกับจุดขนถ่ายสินค้าจะได้ เป็นจากกันมิให้ เห็นผู้เก็บสินค้าในบริเวณดังกล่าว

6. ยาน ทางผู้ศึกษาเห็นควรจัดระบบยานต่าง ๆ ในพื้นที่โครงการให้มีความสัมพันธ์กันและมีขอบเขตของยานที่รับรู้ได้ชัดเจน โดยภายในขอบเขตของพื้นที่โครงการประกอบด้วยยานต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ยานจอดรับ-ส่งผู้เดินทางมายังสถานีขนส่ง ยานจอดรับส่งผู้โดยสาร ยานจุดนัดพบผู้โดยสาร ยานศูนย์อาหาร ยานขายของที่ระลึก ยานประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เป็นต้น

7. ภูมิสัญลักษณ์ ทางผู้ศึกษาเห็นควรจัดให้มีการก่อสร้างลานเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งประกอบด้วย สถานที่นั่งเล่น เดินเล่น นั่งคุยระหว่างรอเวลาขึ้นรถโดยสาร โดยจัดตั้งอยู่ในบริเวณหน้าของสถานีขนส่งในตำแหน่งที่เหมาะสม นอกจากนี้ควรจัดให้มีป้ายแผนผังแสดงตำแหน่งสถานที่ขายตั๋วในจุดต่าง ๆ ซึ่งการออกแบบควรมีลักษณะที่กลมกลืนกันกับสภาพแวดล้อมโดยรวม นอกจากนี้

นี้ทางผู้ศึกษาเห็นควรวางให้มีการจัดสร้าง หอบังศับการจราจร โดยในชั้นบนสุดเปิดไฟ เป็นจุดชมทัศนียภาพของเมืองลำพูน เพื่อเป็นการสร้างความประทับใจให้กับผู้เดินทางมาจังหวัดลำพูนก่อนเดินทางกลับ โดยหอบังศับการจราจรดังกล่าว ยังทำหน้าที่ เป็นภูมิสัญลักษณ์ที่มองเห็นได้ในระยะไกล (Distant Landmarks) ให้กับสถานีขนส่งอีกด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย